

Comentariul Biblic al Credinciosului în format PDF
William MacDonald
NOUL TESTAMENT
Ediția a treia
Traducerea din engleză, tehnoredactarea și grafica:
Doru Motz

Cartea poate fi comandată la Editura
Lampadarul de Aur
str. Aurel Vlaicu 15, 410243 - Oradea, BH
tel/fax: +40 259 447 442
tel: +40 359 432 805
lampadaruldeaur@gmail.com

A DOUA EPISTOLĂ CĂTRE TIMOTEI

Introducere

„A doua epistolă către Timotei... este expresia inimii lui [Pavel], care, în afara Palestinei, a întemeiat și clădit, sub călăuzirea lui Dumnezeu, adunarea lui Dumnezeu pe pământ. [Epistola] a fost scrisă având în vedere eșecul adunării și îndepărtarea ei de la principiile pe care o statornicise el“.

– J. N. Darby

I. Locul unic în Canon

Ultimele cuvinte rostite de oamenii renunțați sunt, în general, prețuite de cei ce i-au iubit. Deși 2 Timotei nu constituie, literalmente, ultimele cuvinte ale lui Pavel, epistola este totuși ultima sa scriere adresată creștinilor care se cunoaște, trimisă inițial preaiubitului său asistent, Timotei.

Stând în celula sa mohorâtă din Roma, în care abia răzbătea lumina printr-o mică fereastră din tavan, și așteptându-și executarea prin decapitare, duhovnicescul, inteligentul și caldul apostol, ajuns acum la bătrânețe, cu sănătatea șubrezită de pe urma îndelungatei și statornice sale alergări pentru Dumnezeu, îi adresează lui Timotei un ultim îndemn, să se țină cu toată fermitatea de adevărul și viața ce i-au fost prezentate.

Asemenea altor scrieri din categoria: „A doua epistolă către...“, 2 Timotei se ocupă de învățatorii falși și de apostazia din zilele de pe urmă. Nu putem să nu remarcăm că o mare parte a atacurilor fățișe dezlănțuite împotriva autenticității cărții 2 Timotei (și a celor și mai înverșunate îndreptate asupra lui 2 Petru) se datorează faptului că scepticii lideri religioși care formulează aceste teorii negative sunt osândiți ei înșiși de faptul că se folosesc de religie ca de o pulpană sub care se ascund, făcându-se vinovați chiar de păcatul asupra căruia ne previne Pavel (3:1-9).

Indiferent ce ar spune unii, avem mare trebuință de 2 Timotei – carte care își dovedește cu prisosință autenticitatea!

II. Paternitatea

Pentru discuția pe marginea paternității lui Doi Timotei, vezi Introducerea la Epistolele Pastorale.

III. Data

Doi Timotei a fost scrisă din închisoare (tradiția susține că a fost vorba de Închisoarea Mamertină, din Roma, aflată și azi pe traseul turistic al orașului). Ca cetățean roman, Pavel nu putea fi aruncat la lei sau răstignit, ci „merita“ o execuție prin decapitare cu sabia. Întrucât el a fost ucis sub domnia lui Nero, care a murit la 8 iunie, anul 68, data redactării cărții 2 Timotei trebuie situată în intervalul cuprins între toamna anului 67 și primăvara anului 68.

IV. Tema

Tema cărții 2 Timotei ne este prezentată foarte clar la 2:15: „Străduiește-te să te prezinți aprobat înaintea lui Dumnezeu, ca un lucrător care n-are de ce să-i fie rușine și care împarte drept Cuvântul adevărului“. În contrast cu 1 Timotei, unde se subliniază conduita colectivă, a întregii adunări, aici sunt proeminente responsabilitatea și conduita individuală. Prin urmare, tema cărții ar putea fi: „Responsabilitatea individuală, într-o vreme de eșec colectiv“.

Multă decadere colectivă a bisericii mărturisite se constată în această scrisoare. S-a înregistrat o mare îndepărtare de la credință și adevăr. Ce efect va avea această îndepărtare asupra credinciosului individual? Îl absolvă ea de a mai căuta să se țină cu tot dinadinsul de adevăr și să trăiască o viață evlavioasă? Răspunsul dat de 2 Timotei este un categoric *Nu!* „Străduiește-te să te prezinți aprobat“.

Situația tânărului Daniel la curtea împăratului Babilonului (Dan. 1) constituie o ilustrație elocventă în acest sens. Datorită îndelungatei persistări a israeliților în răutate, Daniel, împre-

ună cu alții au fost duși robi în Babilon de către împăratul Nebucadnețar. Ei au fost privați de posibilitatea practicării formelor exterioare ale religiei iudaice – aducerea de jertfe, slujba preoțească, închinarea în templu, etc. Toate acestea aveau să fie în curând suspendate, când, după numai câțiva ani, Ierusalimul avea să fie nimicit și întreaga națiune dusă în captivitate. În aceste condiții, îl vedem noi oare pe Daniel spunându-și: „Ce rost mai are să mă țin de Lege și de Proroci? Oare n-ar fi mai nimerit să mă deprind cu practicile, normele și morala de aici, din Babilon“? Istoria

consemnează răspunsul minunat și strălucitor pe care l-a dat însă Daniel, prin viața de credință trăită în împrejurări aparent atât de vitrege.

Tot așa și 2 Timotei se adresează fiecărui copil al lui Dumnezeu, care constată că mărturia colectivă a bisericii este departe de simplitatea și sfințenia de care dădea dovadă în zilele de demult, de la începutul Noului Testament. Fiecare credincios și fiecare credincioasă are în continuare responsabilitatea „să trăiască cu evlavie în Cristos Isus“ (2 Timotei 3:12).

SCHIȚA

I. SALUTĂRI INTRODUCTIVE ADRESATE LUI TIMOTEI (1:1-5)

II. ÎNDEMNURI ADRESATE LUI TIMOTEI (1:6–2:13)

A. Să fie fidel (1:6-18)

B. Să rabde (2:1-13)

III. FIDELITATEA FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU APOSTAZIA (2:14–4:8)

A. Fidelitatea față de adevărul creștinism (2:14-26)

B. Apostazia viitoare (3:1-13)

C. Resursele omului lui Dumnezeu, în contextul apostaziei (3:14–4:8)

IV. CÂTEVA CERERI ȘI REMARCI PERSONALE (4:9-22)

Comentariu

I. SALUTĂRI INTRODUCTIVE ADRESATE LUI TIMOTEI (1:1-5)

1:1 Pavel se prezintă pe sine de la începutul scrisorii ca **apostol al lui Isus Cristos**. El fusese împuternicit și uns ca apostol cu o misiune specială de către proslăvitul nostru Domn. Această ungere nu s-a făcut de către oameni sau prin intermediul oamenilor, ci în chip nemijlocit prin **voia lui Dumnezeu**. De asemenea, Pavel spune că apostolia lui este **prin voia lui Dumnezeu, potrivit făgăduinței vieții care este în Cristos Isus**. Dumnezeu a văgăduit că toți cei care cred în Cristos Isus vor primi viața veșnică. Chemarea lui Pavel de a fi apostol s-a făcut în armonie cu această făgăduință. De fapt, dacă n-ar fi fost această făgăduință, n-ar mai fi fost nevoie de un apostol ca Pavel.

Cum se exprimă și Vine: „După planul divin, viața aceasta, care era în Cristos Isus în trecutul etern, ne-a fost dăruită și nouă. Or,

într-o concordanță deplină cu planul acesta, a devenit Pavel apostol“.¹

V. Paul Flint expune cele cinci referiri la viață din această epistolă, după cum urmează: 1:1, *promisiunea* vieții; 1:10, *prezentarea* vieții; 2:11, *participarea* vieții; 3:12, *modelul* vieții; și 4:1, *scopul* vieții.

1:2 Lui **Timotei i** se spune **iubitul meu fiu**. Nu se poate demonstra concludiv că Timotei a fost realmente convertit prin lucrarea lui Pavel. La Fapte 16:1 se consemnează prima lor întâlnire, unde Timotei e înfățișat ca fiind deja un ucenic, înainte ca Pavel să fi sosit la Listra. În orice caz, apostolul îl considera un fiu iubit în credința creștină.

Ca la 1 Timotei, salutul lui Pavel cuprinde: **har, îndurare și pace**. S-a arătat la comentariul asupra lui 1 Timotei că atunci când le scrie bisericilor, Pavel în mod obișnuit le adresează har și pace. Când îi scrie lui Timotei, el adaugă cuvântul **îndurare**. Guy King sugerează că e nevoie de har pentru orice slujire, de îndura-

re pentru orice eșec și de pace pentru orice împrejurare. Bine a spus cineva: „Har celor nevrednici, îndurare celor neajutorați și pace celor neliniștiți“. Hiebert definește **harul** drept: „dragostea și îndurarea spontană și autodeclanșată a lui Dumnezeu, care Îl face să Se poarte cu compasiune și dulce afecțiune cu cei nenorociți și întristați“.²

Aceste binecuvântări izvorăsc **de la Dumnezeu Tatăl și de la Cristos Isus, Domnul nostru**. Iată un alt exemplu în care îl vedem pe Pavel dându-I cinste *Fiului*, întocmai cum li dă cinste Tatălui.

1:3 În stilul său caracteristic, Pavel izbucnește acum în exclamații de mulțumire. Să nu uităm unde se afla pe când înălța aceste mulțumiri: în carceră de la Roma, unde fusese înțemnițat pentru propovăduirea Evangheliei, fiind tratat acum ca un deținut de drept comun. Credința creștină era în această perioadă supusă de către guvernul roman unui val de reprimare fățișă. Mulți creștini fuseseră omorâți deja la această dată. În pofida acestor împrejurări vitrege, Pavel găsește resursele de a-și începe scrisoarea către Timotei cu cuvintele: **„Îi mulțumesc lui Dumnezeu!“**

Apostolul Îl slujea acum pe Dumnezeu **cu o conștiință curată**, cum făcuseră și **strămoșii** lui. Deși strămoșii lui nu erau creștini, ei erau credincioși în Dumnezeu Cel viu. Ei I se închinau Lui și căutau să-I slujească. Ei nutreau „nădejdea în învierea morților“, cum arătase Pavel la Fapte 23:6. De aceea a putut el afirma, mai încolo, la Fapte 26:6, 7a: „Și acum sunt aici ca să fiu judecat pentru nădejdea făgăduinței pe care Dumnezeu a făcut-o părinților noștri și a cărei împlinire o așteaptă cele douăsprezece seminții ale noastre, care slujesc necumtat lui Dumnezeu, zi și noapte“.

Astfel Pavel avea teame să spună că slujirea sa față de Domnul se desfășura după pilda strămoșilor săi. Termenul întrebuițat de el pentru verbul **a sluji**³ se referă la loialitate și devotament. El dădea deplină recunoaștere Dumnezeului Celui adevărat.

În continuare Pavel se referă la neconținuta pomenire a lui Timotei în rugăciunile sale, **zi și noapte**. Ori de câte ori marele apostol stătea de vorbă cu Domnul în rugăciune, își amintea de preaiubitul și tânărul său colaborator, pomenindu-i numele înaintea Tronului de Har. Pavel știa că sorocul slujirii sale se apropia cu repeziune de sfârșit. El știa că Timotei va rămâne – omeneste vorbind – singur, trebuind să ducă mai departe mărturia sa pentru

Cristos. El cunoștea dificultățile cu care va fi confruntat, ceea ce-l îndemna să se roage neconținut pentru acest tânăr ostaș al credinței.

1:4 Ce mișcată trebuie să fi fost inima lui Timotei când a citit aceste cuvinte! După cum se exprimă Moule, apostolul Pavel era cuprins de „dorul“ de a-l revedea. Asistăm aici la o expresie de neasemuită dragoste și prețuire pentru tânărul său colaborator, care subliniază cu elocvență gingășia, tandrețea și smerenia lui Pavel.

Poate că la ultima lor despărțire, Timotei va fi izbucnit în lacrimi de întristare, care vor fi avut o profundă înrăurire asupra lui Pavel. Hiebert crede că acest moment a survenit atunci când poliția sau ostașii romani „l-au smuls“ pe Pavel de lângă Timotei⁴ – clipă de neuitat pentru Pavel, care acum își exprimă dorul nespuse de a putea fi din nou alături de Timotei, pentru a se umple de bucurie. Nu găsim la Pavel nici o dojană pentru lacrimile vărsate de Timotei, nimic care să sugereze că le-ar fi considerat un gest „nebărbătesc“ sau că în creștinism nu ar fi loc pentru emoții. J. H. Jowett avea obiceiul să spună: „Inimile lipsite de lacrimi nu vor putea fi nicicând vestitoare ale pasiunii. Când inima noastră nu mai simte durerea, vom înceta de a mai fi slujitorii pasiunii“.

1:5 Într-un fel sau altul, Pavel va fi luat cunoștință despre **credința neprefăcută** a lui Timotei. Credința sa era autentică, sinceră și adevărată, neascunsă după nici o mască.⁵

Dar Timotei nu a fost primul din familia lui care a primit mântuirea. Se pare că **bunica** lui evreică **Lois** auzise vestea bună a mântuirii și Îl primise pe Domnul Isus ca pe Mesia. Iar fiica ei **Eunice**, evreică și ea (Fapte 16:1), devenise, de asemenea, creștină. În felul acesta, Timotei a ajuns să cunoască marile adevăruri ale credinței creștine, reprezentând a treia generație din acea familie care și-a pus încrederea în Mântuitorul. Nu ni se spune nimic în Scriptură dacă tatăl lui Timotei era convertit.

Deși mântuirea nu se poate moșteni de la părinți credincioși, este totuși adevărat că în Scriptură există acest principiu al familiei creștine. Se pare că lui Dumnezeu Îi face plăcere să mântuiască familii întregi. Nu este voia Lui ca vreun membru al acestor familii să lipsească din ceata celor mântuiți.

Observați ce spune apostolul, că **credința a locuit** în **Lois** și **Eunice**. Cu alte cuvinte, ea nu a fost un oaspete ocazional, ci o prezență

necurmată în viața lor. Pavel era **încredințat** că tot așa stăteau lucrurile și cu Timotei. Era o credință autentică, pe care Timotei avea s-o exercite neabătut, în pofida tuturor încercărilor la care avea să fie supus din pricina ei.

II. ÎNDEMNURI ADRESATE LUI

TIMOTEI (1:6–2:13)

A. Să fie fidel (1:6-18)

1:6 Datorită familiei evlavioase din care provenea și propriei sale credințe, Timotei este îndemnat **să înflăcăreze darul lui Dumnezeu care este în el**. Nu ni se spune în ce consta **darul lui Dumnezeu**. Unii cred că se referă la Duhul Sfânt. Alții sunt de părere că a fost o deprindere anume pe care i-a conferit-o Domnul pentru o slujbă creștină deosebită – de pildă, darul de evanghelist, pastor sau învățător. Din textul epistolei reiese clar că Timotei fusese chemat la slujba creștină, fiind, în acest sens, înzestrat cu un dar special. Aici el este îndemnat să înflăcăreze **darul**. Să nu se lase descurajat de starea generală de decădere din jurul lui. După cum este prevenit să nu facă din slujirea lui pentru Domnul o simplă ocupație, să nu-și desfășoare lucrarea mecanic, ca pe o rutină comodă. Mai degrabă, este îndemnat să dea tot mai multă posibilitate de exprimare darului său, pe măsură ce zilele sunt tot mai sumbre.

Darul acesta fusese sădit în Timotei **prin punerea mâinilor** apostolului. A nu se confunda această punere a mâinilor cu serviciul de ordinare practicat actualmente în cercurile clericale. Cuvintele din versetul de față au exact sensul transmis: anume că **darul** i-a fost încredințat lui Timotei în momentul în care Pavel și-a pus **mâinile** peste el. Apostolul a fost canalul prin care i s-a conferit lui Timotei acest dar.

În acest moment se ridică imediat întrebarea: „Se mai petrece acest lucru și în vremea noastră?” Răspunsul este: nu. Puterea de a conferi un dar prin punerea mâinilor i-a fost dată lui Pavel ca apostol al lui Isus Cristos. Întrucât azi nu mai avem apostoli în același înțeles al cuvântului, nu mai avem puterea de a săvârși minuni apostolice.

Versetul acesta trebuie studiat în legătură cu 1 Timotei 1:18 și 4:14. Însăilând aceste trei versete, constatăm următoarea ordine a desfășurării evenimentelor, reliefată de Vine. Prin rostire apostolică, Pavel a fost călăuzit să se îndrepte spre Timotei, ca spre unul ridicat [de Domnul] în vederea unei slujiri speciale. Prin-

un act formal din partea apostolului, Domnul l-a înzestrat pe Timotei cu un dar. Bătrânii au recunoscut ceea ce a făcut Dumnezeu prin punerea mâinilor lor. Iar acțiunea aceasta nu a constituit un act de ordinare, prin care să se transmită un dar sau o funcție ecleziastică.⁶

Sau, cum rezumă Stock: „Darul a fost transmis «prin» mâinile lui Pavel, dar «cu» mâinile prezbiterilor”.

1:7 Deși era confruntat cu perspectiva martirajului, Pavel și-a găsit timp să-i amintească lui Timotei că **Dumnezeu nu ne-a dat un duh de frică** sau de lașitate. Nu e timpul să ne lăsăm timorați sau intimidăți.

Ci Dumnezeu ne-a dat un duh **de putere**. Avem la dispoziția noastră tărie nelimitată. Prin învrednicirea Duhului Sfânt, credinciosul poate slui cu vitejie, poate îndura, poate suferi biruitor și, dacă trebuie, poate muri glorios.

Dumnezeu ne-a dat și un duh **de dragoste**. **Dragostea** noastră pentru Dumnezeu este cea care alungă frica, făcându-ne să fim dispuși să ne dăruim lui Cristos, pe de-a-ntregul, oricât ne-ar costa acest lucru. **Dragostea** noastră pentru semenii noștri este aceea care ne face să fim dispuși să îndurăm tot felul de persecuții, la care să răspundem întotdeauna cu bunățate.

În fine, Dumnezeu ne-a dăruit un duh **de minte sănătoasă** sau de disciplină. Cuvintele **minte sănătoasă** nu transmit integral ideea cuprinsă în acest verset, sugerând, mai degrabă, că creștinul trebuie să fie totdeauna sănătos la minte, fără să aibă crize nervoase sau alte tulburări psihice. Versetul acesta a fost adesea supus unor interpretări greșite, din care s-a formulat învățătura potrivit căreia creștinul care trăiește aproape de Domnul nu ar putea fi afectat niciodată de tulburări psihice. Dar această învățătură e lipsită de temei biblic, pentru că multe boli psihice se datorează unor carențe *moștenite*, în timp ce altele pot surveni în urma altei condiții *fizice* ce nu are nici o legătură cu viața spirituală a acelei persoane.

Ceea ce ne învață versetul de față este că Dumnezeu ne-a dat un duh de stăpânire de sine. Cu alte cuvinte, trebuie să fim circumspecți, să chibzuim bine înainte de a întreprinde o acțiune, evitând să ne pripim sau să acționăm impulsiv și nechibzuit. Indiferent cât de ostile ar fi împrejurările în care ne aflăm, suntem chemați să cumpănim bine lucrurile, procedând cu multă băgare de seamă.

1:8 Lui Timotei i se spune să nu-i fie rușine. În versetul 12, Pavel afirmă că lui nu-i

este rușine. În fine, în versetul 16, citim că lui Onisifor nu-i era rușine.

Predicarea Evangheliei era un delict pe vremea aceea. Cei ce căutau să-L mărturisească în public pe Domnul și Mântuitorul lor erau prigoniți. Timotei nu trebuie însă să se lase înfricat de aceste prigoane. Lui nu trebuie să-i fie rușine de Evanghelie, chiar dacă ea presupune suferință, după cum nu trebuie să-i fie rușine de apostolul Pavel, care se află în închisoare. În acest punct, unii creștini îi întorseseră deja spatele, negreșit de teama ca nu cumva solidarizarea lor cu el să le aducă persecuții și chiar moartea.

Timotei este îndemnat să-și ia **partea** la suferințele care însoțesc **Evanghelia** și să le îndure **prin puterea lui Dumnezeu**. Să nu încerce să evite ocară ce le-ar putea însoți, ci să îndure alături de Pavel această umilire.

1:9 Apostolul l-a îndemnat pe Timotei să fie plin de râvnă (v. 6, 7) și curaj (v. 8). Acum Pavel explică de ce este aceasta singura atitudine rațională pe care o putem adopta – care se regăsește în minunatele relații, statornice în har, prin care tratează Dumnezeu cu noi. Mai întâi, El **ne-a mântuit**. Asta înseamnă că ne-a izbăvit de pedeapsa păcatului. Apoi El ne izbăvește neconținut de puterea păcatului, iar într-o zi ne va izbăvi de însăși prezența păcatului. De asemenea, El ne-a eliberat de lume și de Satan.

În plus, Dumnezeu **ne-a chemat cu o chemare sfântă**. Nu numai că ne-a izbăvit de rău, ci ne-a înzestrat cu toate binecuvântările duhovnicești în locurile cerești în Cristos Isus. Chemarea sfântă a creștinului este descrisă amănunțit în capitolele 1-3 din Efeseni, dar mai cu seamă în capitolul 1. Acolo aflăm că suntem aleși, predestinați, fii adoptați, acceptați în Preaiubitul, răscumpărați prin sângele Lui, iertați, pecetluiți cu Duhul Sfânt și ni s-a dat arvuna moștenirii noastre. (Pe lângă această chemare sfântă, noi mai avem și o chemare înaltă, Filipeni 3:14 și o chemare cerească, Ev. 3:1.)

Această mântuire și chemare **nu sunt după faptele noastre**. Cu alte cuvinte, ele ne-au fost dăruite prin harul lui Dumnezeu. Asta înseamnă că nu le-am meritat, că, de fapt, meritam exact contrariul. Și nici nu le puteam dobândi prin merite, după cum nici nu le-am căutat. Ci Dumnezeu ni le-a dăruit fără plată, necondiționat și fără să ne ceară vreun preț.

Acest lucru e explicat în continuare de cuvintele: **după planul și harul Lui**. Oare de

ce i-a iubit Dumnezeu pe păcătoșii nelegiuiți atât de mult încât a fost dispus să-L trimită pe propriul Său Fiu să moară pentru ei? Ce L-a determinat să plătească un preț atât de mare, ca să-i salveze de iad și să-i ducă în cer, pentru a petrece veșnicia alături de El? Singurul răspuns posibil este: **după planul și harul Lui**. Motivul care a stat la baza acțiunii Lui nu stă în noi, ci în inima Lui nespus de mare și plină de iubire. Ne-a iubit pentru că ne-a iubit!

Bunăvoința Sa ne-a fost dată în Cristos Isus înainte de a fi început timpul. Asta înseamnă: în veșnicia trecută, Dumnezeu a hotărât acest minunat plan al mântuirii. El a decis să-i mântuiască pe păcătoșii vinovați prin lucrarea înlocuitoare a scumpului Său Fiu. El S-a hotărât să ofere viața veșnică tuturor celor ce aveau să-L primească pe Isus Cristos ca Domn și Mântuitor. Metoda prin care puteam noi fi mântuiți a fost concepută nu numai înainte de a ne naște noi, ci **înainte de a fi început timpul**.

1:10 Aceeași Evanghelie, ce a fost concepută în eternitate, a fost **revelată** în timp. A fost **revelată prin arătarea Mântuitorului nostru Isus Cristos**. În zilele când Se afla în trup [pe pământ], El a propovăduit în public vestea bună a mântuirii, învățându-i pe oameni că El trebuie să moară, să fie îngropat și să învie din morți, pentru ca Dumnezeu să-i poată mântui, cu dreptate, pe păcătoși.

El a **abolit moartea**. Cum vine asta, când noi știm că moartea este încă o prezență atât de vizibilă pe pământ? Versetul subliniază ideea că El a anulat moartea sau a dezafectat-o, a scos-o din funcție. Înainte de învierea lui Cristos, moartea domnea ca un tiran nemilos peste oameni, trona ca un dușman de temut. Frica morții îi ținea pe oameni în robie. Dar învierea Domnului Isus este chezașia faptului că toți cei ce se încred în El vor învia din morți și nu vor mai muri niciodată. În acest sens a anulat El moartea, prin faptul că a deposedat-o de boldul ei. Moartea este acum solul lui Dumnezeu, care duce sufletul credinciosului în cer. Acum ea este slujitoarea, iar nu stăpâna noastră.

Nu numai că Domnul Isus a anulat **moartea**, dar a și **adus la lumină viața și nemurirea prin Evanghelie**. În perioada Vechiului Testament, cei mai mulți oameni aveau doar o vagă și cețoasă idee despre viața de dincolo de moarte. Ei considerau că cei dragi ai lor se duceau în Șeol, adică intrau în starea invizibilă

a duhurilor celor trecuți în lumea cealaltă. Deși le era înfățișată nădejdea cerească, de cele mai multe ori ei n-o înțelegeau prea bine.

Dar după venirea lui Cristos noi avem mult mai multă lumină asupra acestui subiect. De pildă, știm că atunci când un credincios moare, duhul lui se duce la Cristos, ceea ce este mult mai bine. El este absent din trup, dar acasă cu Domnul. El intră în viața veșnică, în toată plinătatea ei.

Cristos nu numai că a adus **la lumină viața**, ci și **nemurirea**. Nemurirea se referă la învierea trupului. Când citim la 1 Corinteni 15:53 că „ceea ce este supus putrezirii trebuie să se îmbrace în neputrezire“, noi știm că deși trupul este așezat în mormânt, întorcându-se în țărână, totuși la venirea lui Cristos același trup va fi înviat din morți și plăsmuit într-un trup de slavă, similar cu cel al Domnului Isus Însuși. Sfinții din VT nu posedau aceste cunoștințe. Ele însă ne-au fost **aduse** nouă prin **arătarea Mântuitorului nostru, Isus Cristos**.

1:11 Tocmai pentru propovăduirea acestei Evanghelii slăvite a fost Pavel **predicator, apostol și învățător al Neamurilor**. Un **predicator** este un vestitor a cărui misiune este de a vesti un mesaj. Un **apostol** este un om trimis divin, dotat divin și împuternicit divin. Un **învățător** este unul a cărui misiune este de a-i îndoctrina pe alții, explicându-le adevărul într-o manieră inteligibilă, pentru ca alții să poată răspunde prin credință și ascultare. **Al Neamurilor**⁷ subliniază misiunea specială ce i-a fost încredințată lui Pavel de a vesti și sluji națiunile neevreiești.

1:12 Întemnițarea lui Pavel s-a datorat tocmai faptului că și-a îndeplinit cu credincioșie misiunea! El nu a șovăit să vestească adevărul lui Dumnezeu; nici o teamă pentru siguranța lui personală nu a reușit să-i închidă buzele. Deși Pavel nu s-a bucurat de certitudinea că va fi nevătămat, totuși El a fost pe deplin încrezător cu privire la Cel în care a crezut. Deși Roma părea că va reuși să-l dea la moarte pe apostol, oamenii nu-L puteau atinge pe Domnul Său. Pavel știa că Cel în care s-a încrezut are putere. Are putere pentru ce? **Are putere să păzească ce l-am încredințat, până în ziua aceea**. Comentatorii sunt împărțiți aici în opinia lor cu privire la sensul avut în vedere de apostol. Unii cred că Pavel s-a referit la mântuirea sufletului său. Alții cred că se referă la Evanghelie. Cu alte cuvinte, chiar dacă

apostolul Pavel va fi dat la moarte, Evanghelia nu va fi stăvilită. Dimpotrivă, cu cât i se vor împotrivi mai mult oamenii, cu atât mai mult va propăși ea.

Cel mai nimerit mi se pare să luăm sintagma în sensul ei cel mai larg. Pavel era încredințat că situația sa se afla în mâinile cele mai bune. Deși era confruntat cu moartea, nu-l încercau sentimente de nesiguranță. Isus Cristos era Domnul său Atotputernic. Or, la El nu poate exista înfrângere sau eșec. Nu avea, prin urmare, de ce să se teamă. Mântuirea lui Pavel era asigurată, după cum tot atât de certă era și victoria finală a slujirii sale pentru Cristos aici pe pământ.

Ziua aceea este sintagma preferată a lui Pavel, referindu-se la venirea Domnului Isus Cristos și în special la Scaunul de Judecată al lui Cristos, când se va trece în revistă slujirea noastră pentru El și când Dumnezeu va răsplăti cu bunătatea Lui credincioșia oamenilor.

1:13 Versetul ar putea fi înțeles în două modalități. Mai întâi, Timotei este îndemnat **să se țină strâns de modelul cuvintelor sănătoase**. Nu este chemat doar să fie loial adevărului cuvântului lui Dumnezeu, ci trebuie să se țină strâns chiar de expresiile prin care este transmis adevărul acesta. Poate că n-ar strica să explicităm conceptul printr-un exemplu. În vremea noastră, ni se sugerează uneori că ar trebui să renunțăm la expresii chipurile „demodate“ de genul: „născut din nou“ sau „sângele lui Isus“. Asta pentru că oamenii ar simți nevoia de a folosi un limbaj „mai elevat“! Numai că aici se ascunde un pericol foarte subtil. Prin abandonarea modului scriptural de exprimare, adesea ei renunță la înseși adevărurile pe care le transmit aceste expresii. Prin urmare, Timotei trebuie să se țină strâns de însuși modelul cuvintelor sănătoase.

Dar versetul acesta mai sugerează și faptul că vorbele lui Pavel trebuiau să slujească de model sau de tipar pentru Timotei. Tot ce urma să predea Timotei de atunci încolo trebuie să fie în armonie cu schița sau șablonul ce i s-a încredințat. Îndeplinindu-și slujba, Timotei trebuia să facă acest lucru **în credință și dragostea care sunt în Cristos Isus**. **Credința** înseamnă nu numai încredere, ci și bizuire. **Dragostea** cuprinde nu numai **dragostea** față de Dumnezeu, ci și **dragostea** față de frații și surorile noastre de credință și față de lumea care pierе în jurul nostru.

1:14 **Lucrul acela bun** se referă la Evanghelie. Mesajul iubirii răscumpărătoare i-a

fost **încredințat** lui Timotei. El nu are voie să adauge la el sau să încerce să-l îmbunătățească în vreun fel, ci el are responsabilitatea de a-l păzi prin **Duhul Sfânt, care locuiește în noi**. Pe când scria Pavel această scrisoare, el era conștient de marea îndepărtare de la credință ce amenința biserica. Din multe direcții aveau să fie lansate atacuri la adresa credinței. Timotei este îndemnat așadar să rămână fidel cuvântului lui Dumnezeu. El nu va fi însă nevoit să facă acest lucru cu puterea lui proprie, ci **Duhul Sfânt, care locuiește în el**, îi va pune la dispoziție tot ceea ce are nevoie pentru a-și aduce la îndeplinire sarcina.

1:15 Gândindu-se la norii negri ce se adunau deasupra bisericii, Pavel își aduce aminte cum creștinii din **Asia** l-au **părăsit**. Întrucât chiar pe când scria Pavel această scrisoare, Timotei se afla, după câte se pare, la Efes, știa prea bine la ce se referă apostolul.

Se pare că creștinii din Asia au întrerupt legăturile cu Pavel, când au aflat că a fost arestat și întemnițat. Ei l-au părăsit chiar atunci când el avea mai mare nevoie de ei. Probabil că au făcut-o din rațiuni de ordin personal, temându-se să nu pățească și ei la fel. Guvernul roman urmărea depistarea tuturor celor care propagau credința creștină. Apostolul Pavel era unul din cei mai cunoscuți reprezentanți ai creștinismului. Prin urmare, oricine ar fi încercat să ia legătura cu el risca să fie încondeiat imediat ca adept al cauzei sale.

Nici nu se afirmă, nici nu se lasă să se înțeleagă că acești creștini l-ar fi părăsit pe Domnul sau biserica. Totuși a fost un act de lașitate și necredincioșie să-l părăsească pe Pavel în ceasul încercării sale.

Poate că **Figel și Hermogen** erau lideri ai mișcării ce milita pentru desolidarizarea de Pavel. În orice caz, ei și-au atras rușine și dezaprobare veșnică pentru refuzul lor de a purta ocară lui Cristos alături de robul Său. Guy King comentează că: „numele urâte n-aveau cum să și le schimbe, dar caracterul urât și l-ar fi putut dregre întrucâtva“.

1:16 Există două curente de gândire cu privire la **Onisifor**. Unii cred că și el l-a părăsit pe Pavel și că de aceea apostolul se roagă acum ca **Domnul** să-și arate îndurarea față de el. Alții sunt de părere că el este amintit aici ca o excepție salutară față de cei pe care apostolul i-a descris mai sus. Noi credem că această variantă din urmă este cea corectă.

Pavel Îl roagă pe Domnul **să dea îndurare**

peste casa lui Onisifor. Îndurarea – ni se arată la Matei 5:7 – este răsplata celor care au fost îndurători. Nu ni se spune în ce fel anume l-a **înviorat** Onisifor pe Pavel. Poate că i-a adus alimente și îmbrăcăminte în carcera plină de igrasie și întuneric de la Roma. În orice caz, lui nu i-a fost rușine să-l viziteze pe Pavel în închisoare. N-a ținut cont de pericolul la care se expunea, dorind cu orice preț să vină în ajutorul unui prieten aflat la nevoie, cum arată superb Jowett:

Distingem o trăsătură minunată a caracterului lui Onisifor în cuvintele apostolului: „Nu i-a fost rușine de lanțul meu“. De îndată ce ești pus în lanțuri, prietenii ți se împuținează simțitor. De pildă, lanțul săraciei îi va îndepărta pe mulți de tine; tot așa și lanțul nepopularității. Când cineva este în culmea popularității, nu duce lipsă de prieni. Dar când i se atămă un lanț, unul câte unul, prietenii îl părăsesc. Dar slujitorilor brizei dimineții le place să se adune sub umbra serii. Își găsesc plăcerea în a sluji pe melaguri bănuite de deznădejde, unde suflutele zac ferecate în lanțuri de tot felul. „Nu i-a fost rușine de lanțul meu“. Lanțul a fost o atracție pentru Onisifor, făcând să-i sfârșie călcăiele și să se avânte cu și mai mare râvnă în slujirea sa.⁸

Versetul acesta a fost adesea supus unor interpretări greșite, susținându-se că ar aproba rugăciunea pentru cei morți. Argumentul de la care pleacă susținătorii acestui punct de vedere este că la ora când scria Pavel aceste rânduri, rugându-L pe Dumnezeu să-și arate îndurarea față de casa lui, Onisifor murise deja. Dar nu avem absolut nici un indiciu că Onisifor ar fi murit deja. Susținătorii acestui punct de vedere sunt adeptii unor vorbării goale și lipsite de sens, agățându-se de un pai, pentru a-și propti o practică total nebiblică.

1:17 Când Onisifor **a sosit la Roma**, el a avut cel puțin trei alternative. Mai întâi, putea să evite orice contact cu creștinii. În al doilea rând, se putea întâlni cu credincioșii în taină. Și, în fine, putea să se expună pericolului de a-l vizita pe Pavel în închisoare, intrând în contact direct cu autoritățile romane. Spre meritul lui etern, el a ales această alternativă din urmă. El l-a **căutat** pe Pavel **cu multă grijă și l-a găsit**.

1:18 Apostolul se roagă ca prietenul său credincios **să capete îndurare de la Domnul „în ziua aceea“**. **Îndurare** are aici sensul de răsplată. Iar **ziua aceea**, așa cum s-a arătat, se

referă la ziua când se vor împărți răsplățile, adică Scaunul de Judecată al lui Cristos.

Încheind secțiunea aceasta, apostolul Pavel îi amintește lui Timotei felul cum l-a slujit Onisifor pe Pavel **la Efes** în felurite feluri.

B. Să rabde (2:1-13)

2:1 A fi tare în harul care este în Cristos **Isus** înseamnă a fi plin de curaj, în tăria pe care o asigură **harul** Lui, de a merge cu credință înainte pentru Domnul, având împuțernicirea pe care El ne-o dă, fără s-o merităm, prin unirea cu El.

2:2 Dar Timotei trebuie să se întărească nu numai pe el însuși, ci să asigure întărire duhovnicească și altora. El are răspunderea de a transmite altora învățăturile inspirate pe care le-a primit de la apostolul Pavel avea să plece în curând de pe pământ. El îl învățase cu credințioșie pe Timotei în prezența multor martori. Chiar și slujirea lui Timotei nu va dura foarte mult, drept care el avea datoria s-o pună la punct, în așa fel încât alții s-o poată duce mai departe, ca învățători.

Versetul acesta *nu* sprijină ideea unei succesiuni apostolice, după cum nu se referă la practica zilelor noastre de a ordina oameni pentru slujirea în biserică. Mai degrabă, este doar îndrumarea dată de Domnul bisericii, pentru a asigura o succesiune de învățători competenți.

Adesea s-a arătat că există patru generații de credințioși în versetul acesta, după cum urmează:

1. Apostolul Pavel.
2. Timotei și mulți martori.
3. Oameni credințioși.
4. Alții.

Scriptura subliniază importanța ca fiecare membru al bisericii să fie angajat în evanghelizare. Dacă fiecare credincios și-ar face partea, lumea ar putea fi evanghelizată într-o singură generație. Dar lucrul acesta este doar ipotetic, având în vedere perversitatea voinței omului, a „evanghelizării” rivale din partea religiilor și cultelor deraiate ale lumii, precum și a multor altor obstacole. În latura pozitivă însă un lucru e sigur: totdeauna este loc pentru mai bine, în lucrarea creștinilor!

Observați că Timotei trebuie să **încredințeze** adevărul unor **oameni de încredere**, adică unor oameni pe care te poți bizui. Acești oameni trebuie să fie în stare să-i învețe pe alții. Dar asta presupune un anumit grad de competență în slujba de predare.

2:3 Adesea s-a arătat că Pavel folosește o sumedenie de comparații în acest capitol, când îl descrie pe Timotei. Astfel îl numește (1) fiu (v. 1); (2) ostaș (v. 3, 4); (3) atlet (v. 5); (4) plugar (v. 6); (5) lucrător (v. 15); (6) vas (v. 21); (7) rob (slujitor) (v. 24).

Ca un bun ostaș al lui Cristos, Timotei trebuie să **îndure**⁹ suferințe și **greutăți**. (Vezi 2 Cor. 11:23-29, unde găsim lista multor greutăți pe care și Pavel le-a îndurat.)

2:4 Ostașul descris în acest verset este cel aflat în serviciu activ. Ba mai mult, el este chiar în mijlocul luptei încinse. Nici un ostaș aflat în împrejurări atât de grele **nu se încurcă în treburile acestei vieți**.

Să însemne oare aceasta că cei ce sunt în slujba Domnului nu trebuie să se angajeze deloc în ocupații seculare? Nicidecum nu acesta e sensul versetului, căci Pavel însuși a lucrat la confecționarea de corturi, paralel cu predicarea Evangheliei și sădirea de biserici. El a mărturisit că și-a purtat de grijile pământești cu propriile sale mâini.

Accentul trebuie pus pe cuvântul **încurcă**. Ostașul nu trebuie să permită împrejurărilor obișnuite ale acestei vieți să devină obiectul principal al existenței sale. De pildă, el nu trebuie să facă scop suprem în viață din agonisirea hranei și a îmbrăcăminții. Mai degrabă, slujirea lui Cristos trebuie să ocupe locul primordial în viața lui, celelalte lucruri ale acestei vieți fiind ținute pe plan secund. Kelly spune: „A te încurca în afacerile acestei vieți înseamnă a renunța la separarea de lume, ocupând un loc în afacerile externe, ca un partener autentic al acesteia”.¹⁰

Un ostaș aflat la datorie rămâne într-o stare de expectativă, gata să primească ordine de la cartierul general, căci dorește să-i fie plăcut celui care **l-a înrolat la oaste**. Desigur, credinciosul a fost înrolat de Domnul și dragostea noastră pentru El trebuie să ne facă să nu ne angrenăm în lucrurile acestei lumi.

2:5 Acum Pavel trece la imaginea unui atlet, care **concurează** la jocuri. Pentru a primi premiul, el trebuie să respecte **regulile** jocului. Tot așa este și în slujirea creștină. Ce mulți sunt aceia care cad înainte de a ajunge la linia de sosire, fiind descalificați pentru că nu au rămas într-o stare de ascultare necondiționată de Dumnezeu și de cuvântul Său!

Iată câteva reguli privitoare la slujirea creștină: (1) Creștinul trebuie să practice autodisciplina (1 Cor. 9:27). (2) El nu trebuie să lupte cu armele firii, ci cu cele duhovnicești (2 Cor.

10:4). (3) El trebuie să se păstreze curat. (4) El nu trebuie să se certe, ci să fie răbdător.

Cineva a zis: „Cel care e creștin doar în timpul său liber este o contradicție în termeni, pentru că întreaga viață a cuiva trebuie să fie o străduință continuă de a trăi în practică creștinismul său, în toate clipele vieții sale și în toate sferile“.

2:6 Fermierul harnic trebuie să fie primul care să se înfrupte din recolte. Potrivit tuturor principiilor neprihănirii, cel care muncește din greu pentru ca să se facă **recolta** are întâietatea la seceriș.

Deși Darby este de acord că versiunea de mai sus este o variantă posibilă în care se poate reda textul original grec, el sugerează că sensul pasajului ar fi acela că plugarul trebuie să lucreze pentru a putea avea parte de recoltă. Prin urmare, Darby traduce astfel acest verset: „Gospodarul trebuie să trudească înainte de a avea parte de roade“. Această traducere păstrează ideea necesității: Ostașul trebuie să îndure; atletul trebuie să respecte regulile; fermierul trebuie să lucreze din greu.

2:7 Dar în aceste ilustrări ale slujirii creștine găsim lucruri mai profunde decât se poate observa la suprafață. Timotei este îndemnat să se gândească și să mediteze la acestea. Iar Pavel se roagă¹¹ ca **Domnul** să-i dea **înțelegeri în toate lucrurile**. El își va da seama că lucrarea creștină se aseamănă cu câmpul de bătălie, cu atletismul și cu fermieritul. Fiecare din aceste ocupații își are responsabilitățile și răsplățile proprii.

2:8 În acest punct, apostolul atinge cumpăna apelor în seria de încurajări adresate tânărului Timotei. El ajunge la pilda Domnului Isus, după care nu poate merge mai departe, căci Domnul este o pildă de suferință urmată de slavă. **Adu-ți aminte de Isus Cristos, din sămânța lui David, înviat dintre cei morți după Evanghelia mea.** Ideea care se desprinde de aici nu este aceea că Timotei trebuie să-și aducă aminte de anumite lucruri *despre* Domnul Isus, ci mai degrabă că el trebuie să-și amintească de Însăși Persoana Sa, de Cel viu **dintre cei morți**.

Într-o anumită privință, versetul acesta este un rezumat scurt al Evangheliei pe care a vestit-o Pavel. Punctul crucial al Evangheliei este învierea Mântuitorului. Iată ce scrie Hiebert despre aceasta: „Nu viziunea unui Isus crucificat, ci viziunea unui Domn înviat îi este prezentată lui Timotei“.¹²

Sintagma: **din sămânța lui David** este doar

afirmarea faptului că Isus este Cristosul, descendentul **lui David**, în care se împlinesc făgăduințele mesianice ale lui Dumnezeu.

Pentru toți cei ce doresc să-L slujească, este de trebuință să li se amintească și să-și aducă ei înșiși aminte de Persoana Mântuitorului. În special pentru cei confrunțați cu suferințe și chiar cu moartea, este o mare îmbărbătare să-și aducă aminte că Însuși Domnul Isus a ajuns la slava din cer prin calea crucii și a mormântului.

2:9 Or, tocmai pentru că a vestit Evanghelia schițată în versetul 8 era acum Pavel întemnițat în lanțuri într-o închisoare romană. El era privit ca un răufăcător, ca un infractor de drept comun. Și dacă stăm bine să ne gândim, existau multe lucruri care l-ar fi putut descuraja. Nu numai că guvernul roman era hotărât să-l condamne la moarte, dar chiar și unii dintre prietenii lui creștini l-au părăsit.

Și totuși, în pofida acestor împrejurări amare, duhul fericit al lui Pavel se înalță deasupra zidurilor carcerei. El uită jalnică lui stare pământească, când își amintește că **cuvântul lui Dumnezeu nu este în lanțuri**. După cum a spus, atât de frumos, și Lenski: „Glasul viu al apostolului putea fi înecat în propriul sânge, dar ceea ce a rostit Dumnezeu prin el încă răsună în toată lumea“. Toate oștile lumii nu vor putea împiedica răspândirea cuvântului lui Dumnezeu. E ca și când ar încerca să oprească ploaia sau zăpada să cadă pe pământ (Is. 55:10, 11). Harvey spune:

Cu o energie irezistibilă și divină, cuvântul lui Dumnezeu înaintează în drumul său triumfător, în pofida faptului că apărătorii săi suferă întemnițări și chiar martiriuri. Oamenii mor, dar Cristos și Evanghelia Sa trăiesc și triumfă de-a lungul veacurilor.¹³

2:10 Datorită naturii irezistibile a Evangheliei, Pavel era dispus să **îndure toate lucrurile de dragul celor aleși**. Termenul **cei aleși** se referă aici la cei aleși de Dumnezeu pentru mântuirea veșnică. Deși Biblia ne învață că Dumnezeu îi alege pe oameni să fie mântuiți, nicăieri nu ni se spune că îi selectează pe unii să fie condamnați. Cei ce sunt mântuiți sunt mântuiți prin harul suveran al lui Dumnezeu. Cei ce sunt pierduți sunt pierduți prin propria lor alegere deliberată.

Nimeni nu are voie să se certe cu Dumnezeu în privința doctrinei alegerii. Această doctrină nu face altceva decât să-I acorde lui

Dumnezeu rolul ce I se cuvine: acela de Dumnezeu, de Suveran al universului, care îi tratează pe oameni cu har, dreptate, neprihănire și dragoste. El nu săvârșește niciodată nici un act nedrept sau lipsit de dragoste, ci adesea manifestă îndurarea Sa față de cei ce nu o merită deloc.

Apostolul și-a dat seama că prin suferința sa de dragul Evangheliei, sufletele erau mântuite și că înseși aceste suflete aveau să participe cândva la **slava veșnică** împreună cu **Cristos Isus**. Această viziune a păcătoșilor vinovați, mântuiți prin harul lui Dumnezeu și slăviți împreună cu Cristos Isus, a fost suficientă pentru a-l inspira pe Pavel să rabde toate lucrurile. Prin aceasta, ni se amintește de cuvintele ce i-au fost atribuite evlaviosului Rutherford:¹⁴

O, dacă un singur suflet din Anwoth
Mă va întâlni la dreapta lui Dumnezeu,
Cerul meu va însemna două ceruri
În patria lui Emanuel.

2:11 Versetele 11-13 sunt considerate de unii ca făcând parte dintr-o cântare creștină din era primară. Dacă așa stau lucrurile sau nu, ele ne prezintă fără doar și poate câteva principii inflexibile cu privire la relația omului cu Domnul Isus Cristos. Hiebert scrie: „Adevărul central al acestor afirmații pline de miez este că credința în Cristos îl identifică pe credincios cu El în toate, în timp ce necredința îi separă cu tot atâta certitudine pe oameni de El”.¹⁵ Acesta este al patrulea **cuvânt demn de crezare** în epistola lui Pavel către Timotei.

Primul principiu este că **dacă am murit cu Cristos, vom și trăi împreună cu El**. Acest lucru este valabil în cazul tuturor credincioșilor. În sens duhovnicesc, **noi am murit împreună cu El** în clipa în care ne-am pus încrederea în El ca Mântuitor al nostru. Noi am fost îngropați cu El și am înviat dintre cei morți împreună cu El. Cristos a murit ca Reprezentant și Înlocuitor al nostru. Noi trebuia să fi murit pentru păcatele noastre, dar Cristos a murit în locul nostru. Dumnezeu ne socotește ca pe unii care am **murit împreună cu El** și asta înseamnă că **vom și trăi cu El** în cer.

Poate că acest verset se aplică și la cei care mor ca martiri creștini. Cei care Îl urmează în acest fel în moarte Îl vor urma la fel și în înviere.

2:12 Într-o privință, mai este adevărat și în cazul tuturor creștinilor că ei **îndură** și că **vor**

și domni împreună cu Cristos. Credința adevărată are întotdeauna calitatea de permanență și în acest sens toți credincioșii **îndură**.

Dar nu trebuie scăpat din vedere nici faptul că nu toți vor domni cu Cristos în același grad. Când El va reveni pe pământ, ca să domnească, sfinții Lui vor reveni împreună cu El, împărțind această domnie. Dar gradul de răspândire al domniei fiecăruia va depinde de credincioșia cu care L-a slujit în viața de acum.

Pe cei care **Îl tăgăduiesc** pe El și Cristos îi va tăgădui. În acest verset nu este vorba despre o tăgăduire trecătoare a Mântuitorului, sub presiune, cum a fost în cazul lui Petru, ci una permanentă, susținută de regulă. Aceste cuvinte se referă la un necredincios – unul care niciodată nu L-a îmbrățișat pe Domnul Isus prin credință. De toți aceștia Se va lepăda Domnul în acea zi, indiferent cât de pioase ar fi fost cuvintele mărturisirii lor.

2:13 Versetul acesta îi descrie tot pe necredincioși. Dinsdale Young explică: „Dumnezeu nu poate fi inconsecvent cu El însuși. Or, ar fi un gest de inconsecvență față de caracterul Său să-i trateze la fel, și pe credincioși, și pe necredincioși. El este în veci de veci fidel neprihănirii, indiferent cum am fi noi”.¹⁶

Cuvintele acestea nu trebuie interpretate în sensul că credincioșia lui Dumnezeu ar fi demonstrată prin faptul că-i susține pe cei necredincioși. Nu este deloc acesta sensul versetului. Dacă oamenii sunt necredincioși, El trebuie să fie credincios propriului Său caracter, trebuind să-i trateze în consecință. După cum se exprimă Van Oosterzee: „El este tot atât de credincios în amănunțările Sale ca în făgăduințele Sale”.¹⁷

III. FIDELITATEA FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU APOSTAZIA (2:14-4:8)

A. Fidelitatea față de adevărul creștinism (2:14-26)

2:14 Timotei trebuie să le aducă aminte de aceste lucruri, adică de lucrurile din versetele 11-13. Dar la cine se referă Pavel când spune că trebuie să le aducă aminte? Probabil se referă, în sens general, la toți ascultătorii lui Timotei și, în mod special, la cei ce introduceau învățături străine. Lucrul acesta reiese din ultima parte a versetului, unde cei ce ocupau, vădit, locul de învățători și predicatori sunt preveniți **să nu facă luptă de cuvinte**. Se pare că existau unii la Efes care făceau mare caz din sensul formal al anumitor termeni. În loc să-i edifice pe sfinți în adevărul cuvântului lui

Dumnezeu, ei nu făceau altceva decât să submineze credința unora dintre ascultătorii lor, cum arată și Dinsdale Young:

Este atât de ușor să devii un fanatic în problemele teologice – adică să te îngropi în întrebări care nu au nici o valoare traică. Viața este prea scurtă și avem prea multe de realizat în ea, pentru ca să ne putem permite să risipim energiile noastre mentale și sufletești cu lucruri care nu au nimic de a face cu șlefuirea caracterului nostru.

Când o lume întreagă așteaptă să fie evangelizată, nu se cuvine să ne ciorovăim mereu, apucând-o pe căile doctrinare lăturalnice. Să rămânem pe căile principale. Să fim fideli marilor adevăruri. Să nu emulăm victimele cuprinse de panică din vremea lui Șamgar și a lui Iael, care au părăsit drumul cel mare, lăsându-l neocupat, și s-au abătut pe căi lăturalnice.¹⁸

2:15 Timotei trebuie să se străduiască să se prezinte **aprobat înaintea lui Dumnezeu**. Eforturile lui trebuie să se concentreze asupra țelului de a deveni **un lucrător care nu are de ce să-i fie rușine**. Acest lucru îl poate înfăptui **împărțind drept Cuvântul adevărului** – prin care se înțelege mărirea corectă a Scripturii, „rămânerea pe linia Bibliei“ sau, cum s-a exprimat Alford, „a reuși corect să tratăm adevărul pe deplin, fără să-l falsificăm“.¹⁹

2:16 **Vorbările goale și lumești** sunt învățături nereverențioase, rele și nefolositoare. Nu le este de nici un folos copiilor lui Dumnezeu să aibă de a face cu aceste învățături, ci trebuie să se ferească de ele. Timotei nu este îndrumat să combată aceste învățături, ci, mai degrabă, să le trateze cu dispreț, necatadicsind nici măcar să le dea atenție.

Un lucru foarte grav la aceste vorbări goale este faptul că niciodată nu stau pe loc, ci mereu **înaintează în nelegiuire**. Tot așa este cu orice formă de rătăcire și învățătură greșită. Cei care predau învățături greșite se simt nevoiți să adauge mereu la ele. Asta explică motivul pentru care mereu apar dogme și rostiri noi, ce sunt în permanență puse în circulație de sistemele religioase false. Inutil s-o mai spunem: cu cât se lătesc aceste rătăcirii doctrinare, cu atât mai multă **nelegiuire** apare ca rezultat.

2:17 Modul de răspândire a acestor învățături rele este comparat cu **cancerul**. Cei mai mulți dintre noi știm prea bine cât de rapid se răspândește această maladie găznică în orga-

nismul uman, distrugând toate țesăturile întărite în cale.

Cuvântul *cancer* ar mai putea fi redat și prin „cangrenă“.²⁰ Cangrena se referă la tumefierea unei părți din organism, atunci când i se întrerupe alimentarea cu sânge și substanțe nutritive.

În alte locuri din NT, doctrina rea este asemănată cu aluatul (drojdia), care, dacă este lăsat să se răspândească, va afecta, în cele din urmă, toată plămădeala.

Sunt pomeniți doi oameni ale căror învățături corupeau biserica locală: **Imeneu și Filet**. Pentru că aceștia nu au mânuit corect cuvântul adevărului, au ajuns să ocupe un loc în ceea ce este în ochii lui Dumnezeu galeria rușinii.

2:18 Învățăturile lor false sunt demascate aici. Astfel, ei le spuneau oamenilor că **învie-rea** deja ar fi avut loc. Poate că ei înțelegeau că atunci când cineva este mântuit și înviat la o viață nouă cu Cristos, asta este singura înviere la care se poate aștepta. Cu alte cuvinte, ei spiritualizau învierea și luau în derădere ideea unei învieri literale a trupului din mormânt. Pavel a văzut în acest fapt o gravă amenințare la adresa adevărului creștinismului, cum arată și Hamilton Smith:

Dacă învierea ar fi avut deja loc, atunci concluzia evidentă este că sfinții au atins condiția lor finală încă de pe pământ, urmarea fiind că Biserica încetează de a mai aștepta venirea Domnului, pierzând adevărul destinului ei ceresc și renunțând la caracterul ei de „străin și călător“ pe acest pământ. Or, odată ce și-a pierdut caracterul ceresc, biserica se face comodă aici pe pământ, asumându-și un rol în sistemul de reformare și de guvernare a acestei lumi.²¹

Prin faptul că au răsturnat **credința unora**, oamenii aceștia și-au câștigat un loc nedorit în cartea eternă a lui Dumnezeu.

2:19 Gândindu-se la Imeneu și Filet și la învățătura falsă propagată de aceștia, Pavel își dă seama că peste biserică vor veni zile întunecate. În biserica locală au fost primiți necredincioși. Viața duhovnicească a atins o temperatură atât de scăzută, încât adesea e greu de deosebit creștinii adevărați de cei ce doar se întitulează creștini. Creștinătatea este un amestec amorf, care produce în jur o devastatoare stare de confuzie.

În mijlocul unei asemenea stări, Pavel găsește mângâiere în asigurarea că **temelia tare a lui Dumnezeu stă neclintită**. Unii au

sugerat că ar fi vorba de biserica adevărată. Alții spun că expresia se referă la făgăduința lui Dumnezeu, la credința creștină sau la doctrina alegerii. Dar oare nu este cât se poate de limpede că **temelia lui Dumnezeu** se referă la *tot ceea ce face Domnul?* Dacă El trimite cuvântul Său, nimic nu poate opri răspândirea lui, cum spune Hamilton Smith: „Nici un eșec al omului nu poate muta din loc temelia pusă de Dumnezeu, după cum nu-L poate împiedica pe Dumnezeu să-Și aducă la îndeplinire ceea ce a început... Cei care sunt ai Domnului, deși sunt ascunși în masa de oameni, nu vor putea fi, în cele din urmă, pierduți”.²²

Temelia lui Dumnezeu are o **pecete** cu două fețe, cea divină și cea umană. Dinspre fața divină, **Domnul îi cunoaște pe cei ce sunt ai Lui**. El îi **cunoaște**, nu numai în sensul recunoașterii, ci și al aprobării și aprecierii lor. Lenski spune că El îi cunoaște „cu dragoste efectivă și cuprinzătoare”²³. Latura umană a peceteii constă în faptul că **oricine rostește Numele Domnului**²⁴ trebuie **să se depărteze de fărădelege**. Cu alte cuvinte, cei ce mărturisesc că sunt creștini pot dovedi realitatea mărturiei lor prin viața de sfințenie și evlavie pe care o trăiesc. Creștinul adevărat nu trebuie să aibă nimic de a face cu fărădelegea.

Pecetea este semnul distinctiv, indicând dreptul de proprietate asupra unui obiect și o emblemă de garanție și securitate. Astfel **pecetea** de pe **temelia** lui Dumnezeu semnifică dreptul Lui de proprietate asupra celor care sunt credincioși adevărați și garanția că toți cei ce au fost convertiți vor dovedi realitatea noii lor vieți prin depărtarea de fărădelege.

2:20 În această ilustrație, noi înțelegem că cuvintele **casă mare** se referă la creștinism în general. În sens mai larg, creștinismul îi cuprinde pe credincioși și pe cei ce doar își spun credincioși – adică pe cei născuți din nou și pe cei ce sunt creștini doar cu numele.

Vase de aur și argint s-ar referi, prin urmare, la credincioși autentici.

Vasele **de lemn și de lut** nu se referă la necredincioși în general, ci în particular la cei ce erau lucrători răi, ce răspândeau doctrine false, de genul lui Imeneu și Filet (versetul 17).

Câteva lucruri trebuie menționate în legătură cu vasele. Mai întâi, există o distincție importantă între materialele din care sunt făcute vasele. În al doilea rând, există o diferență în întrebuintărilor care li se dau. În fine, mai

există o distincție cu privire la destinul lor final. Vasele de lemn și de lut sunt aruncate după o vreme, dar cele de aur și de argint sunt păstrate, datorită valorii lor.

Sintagma: **unele pentru onoare, iar altele pentru dezonoare** a primit diverse interpretări. Unii sugerează că prin **dezonoare** s-ar înțelege „un grad mai mic de onoare”. În cazul acesta, toate vasele reprezintă pe adevărații credincioși, unii dintre ei fiind folosiți pentru scopurile cele mai înalte, iar alții pentru cele mai de jos. Alții cred că vasele **pentru onoare** se referă la oameni ca Pavel și Timotei, în timp ce vasele pentru **dezonoare** s-ar referi la oameni ca Imeneu și Filet.

2:21 Interpretarea acestui pasaj depinde în mare măsură de modul în care înțelegem fiecare sensul termenului ultim: **acestea [din urmă]**, din propoziția: „**Deci, dacă cineva se curățește de acestea...**”

Se referă oare **acestea** la vasele de lemn și de lut? Se referă la învățăturile false menționate anterior în acest capitol? Sau se referă în general la oamenii răi?

Sensul cel mai natural pare să fie acela de a pune termenul **acestea** în legătură cu vasele pentru dezonoare. Timotei este îndrumat să se separe de oamenii răi și în special de învățătorii răi, de felul celor tocmai amintiți de Pavel: Imeneu și Filet.

Timotei *nu* este însă îndrumat să părăsească biserica, după cum nu i se spune să părăsească rândurile creștinătății, ca atare. În fapt, el nu ar putea face asta, fără ca prin acest gest să nu renunțe și la mărturisirea sa de credință, întrucât în creștinătate sunt cuprinși toți cei ce mărturisesc că sunt credincioși. Mai degrabă, se pune problema separării de răufăcători și evitarea contaminării cu doctrina lor rea.

Dacă cineva se va feri de tovrășiile rele, **va fi un vas de onoare**. Dumnezeu nu Se poate folosi decât de vase curate în slujirea sfântă. „Fiți curați, voi care purtați vasele Domnului” ni se spune la Isaia 52:11. Un atare om va fi și **sfințit**, în sensul că va fi pus deoparte pentru slujirea lui Dumnezeu, fiind despărțit de ce este rău. El va fi **folositor Stăpânului** – o calitate mult dorită de toți cei ce Îl iubesc pe Domnul. În fine, el va fi **pregătit pentru orice lucrare bună**. El va fi gata în orice moment să se lase folosit în orice fel va găsi de cuviință Stăpânul lui.

2:22 Timotei nu numai că trebuie să separe de cei nelegiuți, ci trebuie să se separe

de **poftele** cărnii (firii). **Poftele tinereții** se referă probabil nu numai la apetiturile fizice, ci și la pofta după bani, faimă și plăceri. Aici sunt cuprinse probabil și dorința de a ni se face pe voie, impaciența, mândria și ușurăta-tea. Cum am arătat, se crede că Timotei avea cam treizeci și cinci de ani, în această perioadă. Prin umare, **poftele tinereții** nu înseamnă neapărat acele pofte ce-i caracterizează de obicei pe adolescenți, ci se referă la toate dorințele rele (nelegiuite) care i se înfățișează unui slujitor al Domnului, căutând să-l abată de la cărarea curăției și a neprihănirii.

Lui Timotei i se spune nu doar să **fugă**, ci și să urmărească. Adică latura negativă și cea pozitivă.

El trebuie să urmărească neprihănirea. Adică toate relațiile lui cu semenii, și cu cei mântuiți, și cu cei nemântuiți, trebuie să fie caracterizate de onestitate, dreptate și corectitudine.

Credința ar putea însemna aici credințioasă sau integritate absolută. Pe de altă parte, ar putea cuprinde și o bizuire permanentă pe Domnul. Hiebert o numește: „o încredere sinceră și dinamică în Dumnezeu”²⁵

Dragostea nu se poate limita aici doar la dragostea față de Dumnezeu, ci trebuie să cuprindă și dragostea pentru frați și pentru lumea de păcătoși pierduți. Dragostea întotdeauna se gădește la alții; este esențialmente altruistă, neegoistă.

Pacea transmite ideea armoniei și compatibilității.

Aceste virtuți trebuie urmărite **împreună cu cei ce cheamă pe Domnul dintr-o inimă curată**. După cum în versetul 21, Timotei a fost prevenit să se despartă de oamenii răi, tot așa aici i se spune să se asocieze cu creștinii care umblă în curăție înaintea Domnului. El nu trebuie să urmeze virtuțile vieții creștine în izolare, ci trebuie să-și ocupe locul ca membru în Trupul lui Cristos, căutând să lucreze cu ceilalți membri pentru binele Trupului.

2:23 În cursul slujbei sale creștine, Timotei va fi adesea confruntat cu întrebări nebune și nefolositoare. Asemenea întrebări izvorăsc din minți neștiutoare și needucate. Prin umare, nu ar fi de nici un folos să aibă de a face cu ele. Asemenea **dispute** trebuie refuzate, pentru că ele nu fac altceva decât să dea naștere la certuri. E de prisos să spunem că aceste întrebări nu se referă la marile teme de bază ale credinței creștine, ci mai degrabă la problemele fără sens care nu ar face altceva decât să-i

răpească timpul și să producă confuzii și polemici.

2:24 Robul Domnului este traducerea corectă aici, nu doar *slujitorul* Domnului. Este foarte nimerit ca acest titlu să fie folosit în acest context, în care se vorbește despre gingășie și răbdare.

Deși robul Domnului trebuie să se lupte pentru adevăr, el nu trebuie să fie arțăgos sau polemic. Mai degrabă, el trebuie să fie **blând cu toții** și să-i abordeze pe oameni cu scopul de a-i învăța, iar nu cu acela de a ieși învingător în polemicele avute cu ei. El trebuie să fie **răbdător** cu cei care înțeleg mai greu și chiar cu cei care nu par dispuși să accepte adevărul cuvântului lui Dumnezeu.

2:25 Robul Domnului trebuie să exercite blândețe și **smerenie** în relațiile cu **cei împotriviți**. O persoană își face rău propriului său suflet când refuză să se plece în fața cuvântului lui Dumnezeu. Asemenea oameni trebuie îndreptați, ca nu cumva ei să meargă mai departe, în neștiința lor, crezând eronat că vederile lor sunt în concordanță cu Biblia.

În nădejdea că Dumnezeu le va da într-o zi pocăința, ca să cunoască adevărul. La prima vedere, aceste cuvinte ar părea să însemne că se poate pune sub semnul întrebării dorința lui Dumnezeu de a le dăruia acestor oameni pocăința. Dar nu așa stau lucrurile. Adevărul este că Dumnezeu așteaptă să-i ierte, numai să vină la El, mărturisindu-și păcatul și pocăindu-se! Dumnezeu nu-i refuză nimănui pocăința, dar oamenii de cele mai multe ori nu vor să recunoască că au greșit.

2:26 Robul Domnului trebuie să se ocupe de cei greșiți în așa fel încât aceștia să-și vină în fire și să scape din cursa diavolului, în care au fost prinși, ca să-i facă voia. Adică au fost ca vrăjiți sau ademeniți și îmbătați de el.

B. Apostazia viitoare (3:1-13)

3:1 Apostolul îi prezintă acum lui Timotei condițiile care vor domni în lume înaintea venirii Domnului. Mulți au scos în evidență că lista păcatelor de mai jos este foarte similară cu descrierea păgânilor fără Dumnezeu de la Romani 1. Remarcabil este că tocmai condițiile care domnesc în mijlocul păgânilor, aflați în starea lor de sălbăticie și necivilizație, îi vor caracteriza pe cei ce-și spun credincioși **în zilele din urmă**. Este un gând care ne îndeamnă la reflecție!

Zilele din urmă menționate aici sunt intervalul dintre perioada apostolică și apariția lui

Cristos pentru a-Și întemeia împărăția.

3:2 Nu putem studia aceste versete fără să nu fim izbiți de repetarea cuvântului **iubitori**. Așa, de pildă, în versetul 2 citim: **iubitori de sine** și **iubitori de bani**. În versetul 3, sintagma: „disprețuitori ai binelui“ înseamnă literalmente: „ne iubitori de bine“. În versetul 4 citim: „iubitori ai plăcerii, mai degrabă decât iubitori de Dumnezeu“.

În versetele 2-5, ne sunt prezentate nouăsprezece trăsături caracteristice ale zilelor din urmă. Ne vom mulțumi să redăm lista lor, explicând prin sinonime sensul lor:

Iubitori de sine – egoiști, vaniți și egocentri.

Iubitori de bani – lacomi după bani, avari.

Lăudăroși – folosind cuvinte pompoase și plini de sine.

Mândri – aroganți, orgolioși, înfumurați.

Insultători (în engleză: hulatori) – vorbitori de rău, folosind un limbaj murdar, cuvinte grele, „spurcați la gură“, disprețuitori, insultători.

Neascultători de părinți – răzvrățiți, ieșiți de sub control, necuviinșoși.

Nemulțumitori – ingrați, fără simț de apreciere.

Fără evlavie – profani, ireverențioși, oameni pentru care nimic nu e sfânt.

3:3 Ne iubitori – cu inima împietrită, duri, nesimțitori din fire, insensibili.

Neiertători – implacabili, refuzând să se împace, refuzând eforturile în direcția reconcilierii.

Defăimători – care răspândesc zvonuri și știri false, malițioase.

Neînfrânați – oameni cu pasiunile dezlănțuite, fără stăpânire de sine, desfrânați și destrăbălați.

Brutali (neîmblânziți) – sălbatici, neprincipali.

Disprețuitori de bine – care urăsc tot ce e bine și pe toți cei buni; care se opun cu desăvârșire la tot ce este bine, în orice formă.

3:4 Trădători – insidioși, duplicitari.

Încăpățânați (în versiunea română: obraznici) – tari la cerbice, care nu cedează, care vor să li se facă totdeauna pe plac, repeziți.

Îngâmfați – înfumurați, găunoși, plini de pretenții deșarte.

Iubitori mai mult de plăceri decât de Dumnezeu – cei ce iubesc plăcerile senzuale, dar nu pe Dumnezeu.

3:5 Pe dinafară, oamenii aceștia par

religioși, făcând caz de creștinismul lor, dar acțiunile lor sunt mai grăitoare decât cuvintele lor. Prin comportarea lor neevlavioasă, ei demonstrează că trăiesc o minciună. Nu este nici o dovadă a puterii lui Dumnezeu în viața lor. Chiar dacă s-a produs o anumită reformă în viața lor, nu a existat o regenerare adevărată, o autentică naștere din nou. Weymouth traduce astfel acest verset: „Ei întrețin în continuare acest simulacru de pioșenie, dar îi exclud puterea“. Iar Moffatt traduce în felul următor: „Deși întrețin o formă de religie, ei nu au nimic de a face cu aceasta ca o forță [în viața lor]“. Phillips redă versetul astfel: „Ei mențin această fațadă de «religie», dar purtarea lor neagă validitatea ei“. Cu alte cuvinte, ei doresc să fie religioși și, totodată, să continue practicarea păcatelor lor (cf. Apo. 3:14-22). Hiebert ne previne: „Găsim aici o înfricoșătoare înfățișare a creștinătății apostate, un nou păgânism ce se deghizează sub numele de creștinism“.²⁶

De toți acești oameni Timotei este îndemnat să se depărteze. Acestea sunt vasele descrise în capitolul precedent, de care el trebuie să se curățească.

3:6 Dintre oamenii corupți din vremurile de pe urmă Pavel îi singularizează acum pe cei dintr-o categorie aparte, respectiv liderii și învățătorii din cultele deraiate. Această descriere detaliată a caracterului lor și a metodelor folosite de ei își găsește împlinirea în cultele (sectele) deraiate din vremea noastră.

Mai întâi, citim că ei **se strecoară** (sau se introduc) **prin case**. Nu întâmplător acțiunea lor este asemănată cu mișcarea unui șarpe. Dacă și-ar dezvălui adevărata identitate, ei nu ar reuși să pătrundă în multe case, dar ei recurg la diverse subterfugii și șiretlicuri, vorbind despre Dumnezeu, despre Biblie, despre Isus (chiar dacă ei nu cred ce spune Scriptura despre acestea).

Apoi se spune că **prind în cursă femei credule** (sau, în versiunea română: „ademenesc femeii ușurate“). Este o trăsătură caracteristică a acestor lideri de culte false, căci își programează vizitele la domiciliu atunci când soțul e de obicei la serviciu sau în altă parte. Istoria se repetă. Satan s-a apropiat de Eva în grădina Eden și a înșelat-o. Ea a uzurpat autoritatea soțului ei, așezându-se deasupra lui și luând decizia ce-i aparținea de drept lui. Și astăzi el se apropie de femei cu învățăturile lui false, făcându-le captive. **Femeile** acestea sunt **credule** în sensul că

sunt slabe și instabile. Nu că le-ar lipsi inteligența, ci nu au tăria de caracter de a se împotrivi.

Ele sunt prezentate ca fiind **împovărate de păcate și stăpânite de felurite pofte**. Asta sugerează, mai întâi de toate, că ele sunt împovărate de sentimentul păcatului, resimțind o nevoie în viața lor. Ce trist e că cei ce cunosc adevărul cuvântului lui Dumnezeu nu dau dovadă de mai multă râvnă pentru a întinde o mână de ajutor acestor suflete chinuite! În al doilea rând, citim că ele sunt **stăpânite de felurite pofte**. Weymouth percepe sensul acestor cuvinte astfel: „stăpânite de veșnic schimbătoarele capricii”, iar Moffatt le numește: „creaturi dărnate, dominate de impulsuri”. Ideea care se desprinde de aici este că, datorită conștiinței poverii lor de păcate, căutând să scape de presiunea lor, ele sunt dispuse să se expună la orice vânt de învățătură și la tot felul de noutăți de ordin religios.

3:7 Sintagma: **care totdeauna învață...** nu înseamnă că ele învață în permanență despre Domnul Isus și despre cuvântul lui Dumnezeu. Mai degrabă, înseamnă că ele mereu alunecă ba într-un cult deraiat, ba în altul, nefiind însă niciodată în stare **să ajungă la cunoștința adevărului**. Însuși Domnul Isus este Adevărul. Femeile acestea par să se apropie foarte de mult de El, uneori, fiind însă ținute prizoniere de dușmanul sufletelor lor și neobținând niciodată odihna ce se găsește în Mântuitorul.

Trebuie să remarcăm în acest punct că membrii diverselor culte deraiate întotdeauna pot fi auziți afirmând: „Eu învăț (sau studiez) cultul (religia) cutare...”, pomenind sistemul din care fac parte. Așadar, niciodată nu sunt în stare să afirme cu finalitate realitatea unei răscumpărări definitiv realizate prin credința în Isus Cristos.

Pe lângă gândurile exprimate anterior, versetul acesta ne amintește de faptul trist că, în pofida extraordinarei creșteri a cunoașterii din zilele noastre, în toate domeniile cercetării umane, a extraordinarului accent pus pe educație, era în care trăim a dat dovadă de un groaznic eșec când vine vorba de a-i aduce pe oameni la cunoașterea adevărului.

3:8 În această epistolă sunt amintite trei categorii de oameni:

Figel și Hermogen (1:15) – care *s-au rusinat* de adevăr.

Imeneu și Filet (2:17, 18) – care *s-au abătut* de la adevăr, și

Iane și Iambre (3:8) – care *s-au împotrivit*

adevărului.

În versetul al optulea, Pavel reia tema liderilor și învățătorilor din cadrul cultelor deraiate, pe care îi compară cu **Iane și Iambre**, cei care **s-au împotrivit lui Moise**. Cine au fost oamenii aceștia? În realitate, numele lor nu sunt pomenite în VT, dar mai toți învățații sunt de părere că au fost doi dintre vrăjitorii de frunte ai Egiptului, pe care i-a chemat Faraon, ca să imite miracolele săvârșite de Moise.

Aici se ridică întrebarea de unde a știut Pavel cum îi cheamă. Răspunsul nu trebuie să fie dificil, întrucât, chiar dacă numele acestora nu au fost transmise de tradiția iudaică, nimic nu ne împiedică să presupunem că ele au fost comunicate apostolului prin revelație divină.

Important este că aceștia **s-au împotrivit lui Moise**, imitându-i lucrările, prin miracole contrafăcute. Este exact situația aderenților la cultele deraiate. Ei se împotrivesc lucrării lui Dumnezeu prin faptul că o imită. Ei au biblia lor proprie, calea lor de mântuire – pe scurt, ei posedă un corespondent, cu care înlocuiesc fiecare adevăr din cadrul creștinismului. Ei se împotrivesc adevărului lui Dumnezeu prin prezentarea unei perversiuni ieftine, recurgând uneori la magie.

Oamenii aceștia **sunt stricați la minte**. Arthur Way traduce astfel: „mințile lor sunt putrede până în miezul lor”. Mințile lor sunt denaturate, deformate și depravate.

Când sunt supuși la probă cu privire la **credința** creștină, ei sunt găsiți **nevrednici** (dezaprobați) și rătați. Testul cel mai bun la care pot fi supuși este să le pui o întrebare simplă, dar capitală: „Este Isus Cristos Dumnezeu?” Mulți vor încerca în acest punct să-și ascundă falsă învățătură, admitând că Isus este Fiul lui Dumnezeu, dar înțelegând prin aceasta că El este un fiu al lui Dumnezeu în același sens în care și alții sunt copiii lui Dumnezeu. Când sunt însă confrunțați cu întrebarea: „Este Isus Cristos Dumnezeu?” ei își dau arama pe față. Nu numai că neagă Dumnezeirea lui Isus Cristos, ci, de obicei, se mânia că li se pun astfel de întrebări. Acest lucru este valabil în cazul spiritiștilor, cristadelfienilor, martorilor lui Iehova și al celor din gruparea intitulată „Calea”.

3:9 Pavel îl asigură pe Timotei că acești învățători falși **nu vor mai înainta**. Ceea ce ne vine greu să înțelegem este cum se face atunci că în toate veacurile ei par să prospere pe toate căile și nimic nu pare să le poată opri înaintarea în lume?

Probabil sensul versetului este că orice sistem de învățătură greșită va fi, în cele din urmă, dat pe față și demascat. Sistemele false vin și pleacă, unul după altul. Deși în aparență ele par să prospere, ba chiar uneori multă vreme, totuși va veni vremea când falsitatea lor va fi dată pe față, ca toți s-o vadă. Ei îi vor conduce pe oameni până la un punct, oferind chiar un anumit grad de reformă, dar în cele din urmă vor da greș, pentru că nu posedă nașterea din nou și nu le pot oferi oamenilor eliberarea de sub pedeapsa și puterea păcatului. Ei nu pot da viață.

Iane și Iambre au reușit să-l imite pe Moise până la un punct, prin magia lor. Dar când a venit momentul să producă viață din moarte, ei au fost cu totul neputincioși să săvârșească un atare act. Tocmai aici este chestiunea în care adepții cultelor false își găsesc înfrângerea.

3:10 În contrast marcant cu acești învățători falși s-au aflat viața și lucrarea lui Pavel. Timotei era bine pus la punct cu cele nouă trăsături proeminente ce-l caracterizau pe acest slujitor al Domnului. El îl urmăsea pe Pavel îndeaproape și putea depune mărturie pentru faptul că acest om era fidel lui Cristos și cuvântului Său.

Doctrina sau învățătura apostolului era fidelă cuvântului lui Dumnezeu și loială Persoanei Domnului Isus Cristos. **Maniera lui de viață** sau conduita sa era consecvență cu mesajul predicat, în acord, în ton cu acesta. **Scopul** lui în viață a fost să se separe de răul moral și doctrinar. **Credința** de aici ar putea însemna încrederea lui Pavel în Domnul sau propria sa fidelitate. Timotei îl cunoștea ca pe unul care se bizuia în întregime pe Domnul și, în același timp, ca pe un om onest și vrednic de încredere. **Îndelunga răbdare** a apostolului s-a vădit în atitudinea avută față de prigonitorii și criticii lui, precum și față de suferințele fizice prin care a trecut. Cât privește **dragostea**, el s-a consacrat cu abnegație și devotament Domnului și semenilor săi. Cu cât era mai puțin iubit de alții, cu atât mai hotărât era să iubească el însuși. **Perseverența** din acest verset („stăruința“ în versiunea română, n.tr.) înseamnă literalmente „răbdarea în condițiile de presiune“, forțutudinea, capacitatea de a rezista la presiuni.

3:11 Unele din **prigoanele** și **suferințele** la care a fost supus Pavel sunt descrise la 2 Corinteni 11:23-28. Aici el se gândește însă mai cu seamă la cele îndeobște cunoscute de Timotei, prin prisma propriei sale experiențe.

Întrucât Timotei era din **Listra**, el avea probabil cunoștințe despre **persecuțiile** care s-au abătut peste Pavel acolo și în cetățile învecinate **Antiohia** și **Iconia**. În cartea Fapte ne este prezentată consemnarea inspirată a acestor suferințe, după cum urmează: Antiohia: Fapte 13:45, 50; Iconia: Fapte 14:3-6; Listra: Fapte 14:19, 20.

Pavel se bucură nespuse de mult pentru faptul că **Domnul** l-a izbăvit din toate aceste crize. Domnul nu l-a izbăvit *de* necazuri, ci l-a izbăvit **din** necazuri. Cu alte cuvinte, nu ni se făgăduiește că vom fi scutiți de greutăți, dar ni se promite că Domnul va fi cu noi și ne va scoate cu bine din ele, însoțindu-ne cu prezența Sa.

3:12 **Persecuțiile** sunt o parte integrantă din viața unui creștin devotat. Este bine ca fiecărui Timotei tânăr să i se amintească acest lucru. Altminteri, când vom fi chemați să trecem prin ape adânci, am putea fi ispitiți să credem că am fost părăsiți de Domnul sau că L-am supărat cu ceva pe Domnul. Realitatea este că **prigoanele** sunt inevitabile pentru **toți cei ce doresc să trăiască în evlavie în Cristos**.

Motivul pentru care avem parte de **prigoane** este cât se poate de simplu. O viață **evlavioasă** pune în evidență răutatea celor din jur. În loc să se pocăiască de răutatea lor și să se întoarcă la Cristos, ei caută să-l distrugă pe cel ce le-a demascat adevărata stare. Desigur, comportarea lor este total irațională, dar este trăsătura caracteristică a omului căzut.

3:13 Pavel nu-și făcea iluzii cu privire la ideea cu care se amăgesc unii că, chipurile, lumea va deveni tot mai bună, până când toți oamenii vor fi, în cele din urmă, convertiți. Mai degrabă, el știa prin revelație divină că exact invers se prezintă lucrurile. **Oamenii răi și impostorii vor merge din rău în mai rău**. Ei vor deveni tot mai rafinați în metodele lor și tot mai nerușinați în atacurile dezlănțuite de ei. Nu numai că îi vor înșela pe alții, ci ei înșiși vor fi prinși în mreje de înșeși învățăturile false cu care au încercat să-i prindă în cursă pe ascultătorii lor. După ce vor fi propagat atâta amar de vreme minciunile lor, vor ajunge în cele din urmă să creadă în ele chiar ei înșiși.

C. Resursele omului lui Dumnezeu, în contextul apostaziei (3:14-4:8)

3:14 De nenumărate ori lui Timotei i se amintește să **stăruie** neconcentrat în învățăturile cuvântului lui Dumnezeu. Aceasta va fi marea

lui resursă în ziua când doctrinele false vor țâșni din toate părțile. Dacă el cunoștea și asculta de cuvântul Scripturilor, însemna că nu va fi derutat de aceste rafinate învățături false.

Timotei nu numai că a **învățat** marile adevăruri ale credinței, ci a și fost personal **asigurat** de ele. Negreșit i se va fi spus de către unii că atari învățături sunt demodate, că nu corespund nivelului cultural și intelectual din vremea lui. Dar el este îndemnat să nu renunțe la adevăr, în favoarea unor teorii sau speculații pur omenești.

Apostolul îl sfătuiește în continuare să-și aducă aminte **de la cine a învățat** aceste adevăruri. Există unele deosebiri de vederi cu privire la persoana pe care o reprezintă pronumele **care** din acest verset. Este vorba despre Pavel, despre mama sau bunica lui Timotei, sau despre apostoli în general? În orice caz, ideea care se desprinde este că Sfintele Scripturi îi fuseseră predate de către cei ale căror vieți puseseră în evidență realitatea credinței lor. Fuseseră oameni evlavioși, care au trăit cu un singur țel în viață: să dea slavă lui Dumnezeu.

3:15 Este un verset cât se poate de evocator, în care suntem informați că **din copilărie** Timotei a ajuns să cunoască sfințele scrieri sau epistole. Ba chiar reiese din acest verset că atunci când mama lui Timotei i-a predat primele noțiuni de scris și citit, s-a folosit ca abecedar de **Sfintele Scripturi** ale Vechiului Testament! Din fragedă pruncie el s-a aflat sub înrâurirea scrierilor inspirate, drept care sub nici o formă nu are voie să dea uitării acea binecuvântată Carte ce i-a modelat caracterul și viața, pentru Dumnezeu și pentru tot ce este bun.

Sfintele Scripturi – ni se spune în acest verset – pot să le dea necurmat oamenilor înțelepciune spre mântuire. Asta înseamnă, mai întâi de toate, că oamenii află de calea **mântuirii** din Biblie. Dar versetul mai poate sugera că siguranța mântuirii vine prin cuvântul lui Dumnezeu.

Mântuirea este **prin credința care este în Cristos Isus**. Să luăm bine seama la aceste cuvinte: ea nu este prin faptele bune, prin botez, prin apartenența la o biserică, prin confirmare, prin ascultarea de cele Zece Porunci, prin păzirea Regulii de Aur sau prin orice altă cale ce presupune efortul sau meritul uman. **Mântuirea** este **prin credința** în Fiul lui Dumnezeu.

3:16 Când Pavel se referă la **toată Scrip-**

tura, negreșit el are în vedere întreg Vechiul Testament, dar și acele părți din Noul Testament care existau deja. La 1 Timotei 5:18, el citează din evanghelia după Luca (10:7), tratând-o ca pe Sfânta Scriptură. Iar Petru, la rândul lui, numește epistolele lui Pavel Scripturi (2 Pet. 3:16). Astăzi suntem îndreptățiți să aplicăm versetul la întreaga Biblie.

Acesta este unul din cele mai importante versete din toată Biblie pe tema inspirației. El ne învață că Scripturile sunt insuflate de Dumnezeu²⁷ (că Dumnezeu a turnat suflarea Lui în ele). În chip miraculos, El a comunicat cuvântul Lui oamenilor, conducându-i în redactarea sa, pentru a fi păstrat pentru toate generațiile. Ceea ce au scris aceștia a fost însuși cuvântul lui Dumnezeu, inspirat și infalibil. Deși este adevărat că în acest act nu s-a suprimat stilul literar al fiecăruia dintre redactorii cuvântului lui Dumnezeu, tot atât de adevărat este că înseși cuvintele folosite de ei au fost cele date lor de Duhul Sfânt. Astfel citim la 1 Corinteni 2:13: „Și rostim aceste lucruri nu în cuvinte învățate de înțelepciunea omenească, ci cu cele învățate de Duhul Sfânt; comparând lucrurile spirituale cu cele spirituale“ (verset redat după versiunea engleză, n.tr.). Dacă e să reținem ceva din acest verset, atunci în primul rând trebuie să reținem că scriitorii inspirați au folosit CUVINTELE învățate de Duhul Sfânt. Asta se înțelege prin inspirație *verbală*.

Scriitorii Bibliei nu au dat lucrurilor interpretarea lor particulară, ci au scris mesajul transmis lor de către Dumnezeu. „Știind mai întâi că nici o profeție din Scriptură nu este de o interpretare particulară, căci nici o profeție nu a fost adusă prin voia omului, ci oameni sfinți ai lui Dumnezeu au vorbit fiind mișcați de Duhul Sfânt“ (2 Pet. 1:20, 21).

Este fals să se afirme că Dumnezeu doar le-a dat gândurile respective scriitorilor individuali, permițându-le apoi să exprime aceste gânduri în cuvintele lor proprii. Adevărul susținut fără echivoc de Scripturi este că înseși cuvintele inițial transmise de **Dumnezeu** oamenilor au fost insuflate de Dumnezeu.

Pentru că Biblia este cuvântul lui Dumnezeu, ea este **de folos**. Fiecare porțiune din ea **este de folos**. Deși mulți se întreabă în legătură cu unele genealogii sau pasaje obscure, mintea învățată de Duhul își va da însă seama că există hrană spirituală în fiecare cuvânt ce a ieșit din gura lui Dumnezeu.

Biblia este de folos ca să învețe. Ea ne pre-

zintă mintea (gândirea) lui Dumnezeu cu privire la teme cum ar fi Treimea, îngerii, omul, păcatul, mântuirea, sfințirea, biserica și evenimentele viitoare.

Apoi ea este de folos **să mustre** (în versiunea română: „să convingă“, n.tr.). Pe măsură ce citim Biblia, constatăm că ne arată cu precizie acele lucruri din viața noastră ce nu sunt plăcute lui Dumnezeu. De asemenea, ea este de folos pentru infirmarea învățăturilor greșite și pentru răspunsurile care trebuie date ispititorului.

Apoi cuvântul lui Dumnezeu e de folos **să îndrepte**. El nu numai că ne scoate în evidență ce este greșit, ci prezintă și calea prin care se poate îndrepta această greșeală. De pildă, Scripturile nu spun doar: „Cine fură să nu mai fure“, ci adaugă: „Mai degrabă, să lucreze cu mâinile sale cea ce este bine, pentru ca să aibă să dea la cel ce duce lipsă“. Prima parte a versetului am putea-o considera **mustrea**, iar a doua **îndreptarea**.

În fine, Biblia este de folos **ca să instruiască în neprihănire**. Harul lui Dumnezeu ne învață să trăim o viață evlavioasă, dar cuvântul lui Dumnezeu prezintă în amănunt lucrurile din care e alcătuită o viață evlavioasă.

3:17 Prin cuvânt, **omul lui Dumnezeu poate să fie complet** sau matur. El este astfel **cu totul echipat** cu toate cele de trebuință pentru a săvârși **orice lucrare bună**, acesta din urmă fiind țelul mântuirii sale (Ef. 2:8-10). Asta e în contrast izbitor cu concepțiile moderne care susțin că oamenii trebuie să fie echipați sau dotați cu diplome academice. Iată ce scrie Lenski în această privință:

Scriptura este astfel într-o poziție unică, nesuferind nici o comparație; nici o altă carte, bibliotecă sau orice alt lucru din lume nu poate să-l facă pe un păcătos pierdut înțelept în vederea mântuirii; nici o altă scriptură, întrucât îi lipsește inspirația lui Dumnezeu, indiferent de folosul pe care l-ar aduce pe alt plan, nu poate fi de nici un folos pentru realizarea acestor obiective: să ne învețe elementele de bază ale mântuirii – să infirme minciunile și amăgirile celor care neagă aceste adevăruri – să-l restaureze pe un păcătos sau pe un creștin căzut de la poziția dreaptă – să educe, să pregătească, să antreneze și să-l disciplineze pe cineva în neprihănirea autentică.²⁸

4:1 Pavel își începe acum însărcinarea finală adresată lui Timotei. El face aceasta înaintea lui **Dumnezeu și a Domnului Isus Cristos**.

Toată slujirea noastră trebuie făcută fiind conștienți de faptul că este urmărită de ochiul atotvăzător al lui Dumnezeu.

În versetul acesta Domnul Isus este numit **Cel care va judeca viii și morții la arătarea Sa și a împărăției Sale**. Termenul „at“ (la) din limba engleză ar putea sugera că atunci când se va întoarce Mântuitorul pe pământ pentru a-și stabili împărăția, va fi o înviere generală și o judecată generală. Dar în textul original grec *kata*²⁹ înseamnă literalmente „potrivit cu“ sau „în conformitate cu“.

Domnul Isus *este* **Cel care va judeca viii și morții**, dar nu se precizează *timpul* când o va face. **Arătarea** lui Cristos **și a împărăției Sale** sunt prezentate de Pavel ca motive pentru a-L sluji cu credincioșie.

Noi știm din alte texte din Scriptură că A Doua Venire a lui Cristos *nu* este timpul când El îi va judeca pe cei vii și pe cei morți. *Morții răi* nu vor fi judecați decât la sfârșitul Domniei de o mie de ani a lui Cristos, potrivit textului de la Apocalipsa 20:5.

Slujirea *credinciosului* va fi răsplătită la Scaunul de judecată al lui Cristos, dar aceste răsplăți se vor manifesta **la arătarea lui Cristos și a împărăției Sale**. Se pare că răsplățile vor consta în acordarea unor posturi de conducere sau administrație în timpul Mileniului. De pildă, cei ce au fost credincioși vor conduce peste zece cetăți (Luca 19:17).

4:9 Având în vedere faptul că în prezent Dumnezeu îi observă pe slujitorii Săi, precum și faptul că în viitor credincioșilor li se vor da răsplăți, Timotei are datoria de a vesti **cuvântul**. El trebuie să facă acest lucru în regim de urgență, prevalându-se de toate oportunitățile. Mesajul este **la timp** în orice clipă, chiar atunci când unii cred că ar fi **nelatimp**. Ca slujitor al lui Cristos, Timotei va fi chemat să **mustre**, adică să confirme sau să infirme anumite lucruri. El va trebui să **certe** lucrurile false. Apoi i se va cere să **îndemne** sau să încurajeze păcătoșii să creadă, iar pe sfinți să rămână statomici în Domnul. În toate acestea, el trebuie să fie îndelung răbdător, predând cu statomicie învățătura doctrinei sănătoase.

4:3 În versetele 3-6, apostolul enumeră două motive puternice pentru însărcinarea tocmai încredințată lui Timotei. Primul este faptul că se va produce o îndepărtare generală de la **doctrina** sănătoasă. Al doilea este că vremea plecării lui Pavel s-a apropiat.

Apostolul prevede vremea când oamenii nu vor mai putea suporta învățătura dătătoare de

sănătate, îndepărtându-se de cei ce propovăduiesc adevărul cuvântului lui Dumnezeu. Îi vor gădila **urechile** să audă doctrine plăcute și confortabile. Pentru a-și satisface pofta lor de doctrine noi și satisfăcătoare, **ei își vor aduna un grup de învățători** care să le spună doar ceea ce doresc să audă.

4:4 Pofta după predicatori inofensivi îi va face pe oameni **să-și întoarcă urechea de la adevăr** spre mituri. Dar acesta e un târg inechitabil – adică să dai adevărul în schimbul unor **basme** – totuși aceasta e răsplata nenorocită a celor care refuză doctrina sănătoasă.

4:5 A fi **veghețor în toate lucrurile** înseamnă a fi **treaz** în toate lucrurile. Timotei trebuie să fie serios în lucrarea sa, cumpătat și echilibrat. El nu trebuie să fugă de suferințe, ci trebuie să sufere de bună voie adversitățile care s-ar putea să vină peste el în slujba lui Cristos.

Există diferențe de opinie cu privire la sintagma: **fă lucrarea unui evanghelist**. Unii cred că Timotei realmente era **un evanghelist** și că aici Pavel îi spune să-și desfășoare cum trebuie slujba. Alții cred că Timotei nu avea **darul** evanghelizării, fiind probabil un pastor sau învățător, dar că asta nu-l împiedica să predice Evanghelia când se ivea prilejul. Probabil Timotei realmente era **un evanghelist**, iar cuvintele lui Pavel sunt o încurajare pentru el să fie tot ce trebuie să fie un evanghelist.

În toate privințele, el trebuie să-și **împlinească bine slujba**, consacrandu-și toate talentele și energiile tuturor aspectelor slujbei sale.

4:6 Al doilea motiv pentru care Pavel îi dă această solemnă însărcinare lui Timotei este faptul că moartea lui este foarte aproape, el fiind gata să fie **turnat ca o jertfă de băutură**. El seamănă vărsarea de sânge din cadrul martiriului cu vărsarea unei **ofrande de băutură** peste o jertfă (vezi Ex. 29:40; Num. 15:1-10). Pavel își comparase anterior moartea cu o ofrandă de băutură la Filipeni 2:17. Hiebert spune: „Întreaga lui viață a fost prezentată lui Dumnezeu ca o jertfă vie; acum moartea sa, comparabilă cu vărsarea vinului ca act final din cadrul ceremoniei de sacrificiu, va încheia actul jertfirii”.³⁰

Timpul plecării mele este aproape. Termenul grec *analysis* (textual „dezlegare”, de unde provine și termenul de „analiză”), pe care îl folosește Pavel aici pentru a descrie **plecarea** sa este modalitatea cea mai expresivă, transmițând cel puțin patru imagini în

cuvinte: (1) Era mai întâi termenul folosit de marinari, pentru „dezlegarea” unui vas, ridicarea ancorei. (2) Era un termen folosit de pluggari, denotând „desjugarea” animalelor de tracțiune istovite după o zi de muncă grea. (3) Era expresia folosită de călători, sugerând „ridicarea” țărșurilor unui cort, înaintea pornirii la drum. (4) Apoi era termenul folosit de filosofi, semnificând „soluția” (analiza) la care s-a ajuns în elucidarea unei probleme. Iată așadar bogăția deosebită a vocabularului lui Pavel și expresivitatea deosebită a limbajului său.

4:7 La prima vedere s-ar părea că Pavel se laudă în acest verset. Dar lucrurile nu stau deloc așa, ideea subliniată nefiind aceea că a luptat o luptă oarecare, ci mai degrabă că a **luptat** și încă luptă lupta **cea bună**, adică lupta credinței. El își cheltuise energiile în concursul cel bun. **Luptă** nu înseamnă aici neapărat situație combatantă, ci, mai degrabă, o întrecere de atletism.

Chiar pe când scria aceste cuvinte, el își dădea seama că epuizanta **curșă** era pe terminate. El a alergat bine în cursa ce i-a stat înainte, acum fiind aproape de linia de sosire, pe care o și vedea deja.

Apoi Pavel a **păzit credința**. Asta înseamnă nu numai că Pavel însuși a continuat să creadă și să asculte de marile doctrine ale **credinței** creștine, ci și aceea că, în calitate de ispravnic, el a păzit doctrina ce i s-a încredințat și a transmis-o mai departe, în toată puritatea ei inițială.

4:8 Apostolul își exprimă aici încrederea că **neprihănirea** de care a dat dovadă în slujirea sa va fi răsplătită de Domnul cel drept, la Scaunul de Judecată al lui Cristos.

Domnul este numit aici **Judecătorul cel drept**, dar nu cel al unei instanțe judecătorești, ci, mai degrabă, arbitru unei întreceri sportive. Spre deosebire de judecătorii pământești, El nu va da dovadă de părtinire față de nimeni, ci va cântări atât faptele propriu-zise, cât și motivațiile care au stat la baza acestor fapte, iar judecățile rostite de El vor fi exacte și imparțiale.

Cununa neprihănirii de aici este o ghirlandă (nu o diademă), care va fi dată acelor credincioși care au etalat **neprihănire** în slujirea lor. Într-adevăr, ea va fi dată **tuturor** celor **care au iubit arătarea** lui Cristos. Dacă cineva așteaptă cu dor venirea lui Cristos și trăiește în lumina aceluia eveniment, atunci viața lui va fi neprihănită și el va fi răsplătit pe măsură. Aici ni se amintește din nou că

dacă credem cu adevărat în a doua venire a lui Cristos și o iubim, atunci aceasta va avea o influență sfințitoare asupra vieții noastre.

IV. CÂTEVA CERERI ȘI REMARCI PERSONALE (4:9-22)

4:9 Pavel, cel înaintat în vârstă, tânjește de dor după părtășia și compania tânărului său frate în Domnul. Prin urmare, el îl roagă să facă tot posibilul pentru a putea veni la Roma în viitorul apropiat. Apostolul resimțea acut singurătatea vieții de temniță la Roma.

4:10 Una din cele mai amare experiențe din slujirea creștină este de a fi uitat și părăsit de cei ce ți-au fost cândva colaboratori apropiați în lucrarea Domnului. **Dima** fusese prietenul lui Pavel, un frate de credință și colaborator al său. Dar acum Pavel era la închisoare, creștinii erau persecutați, iar climatul politic nu prevestea nimic bun pentru creștini. În loc să iubească arătarea Domnului, **Dima** s-a îndrăgostit de **lumea** aceasta și astfel l-a părăsit pe Pavel, plecând la Tesalonic. Asta nu înseamnă neapărat că Dima a renunțat la profesiunea de credință, devenind apostat. Nici nu înseamnă că nu mai era un credincios adevărat. Probabil teama de a nu i se întâmpla vreun rău l-a făcut să alunece de la credință.

Apostolul adaugă apoi că **Crescens s-a dus în Galatia**, iar **Tit în Dalmația**. Nu găsim nici o urmă de dojană în aceste cuvinte; poate că acestea au fost locuri de slujire creștină. Aceasta este singura dată când este pomenit **Crescens** în Biblie (al cărui nume înseamnă „cel care crește”). Nu deținem alte date despre el. Acest lucru ar trebui să fie o încurajare pentru toți credincioșii. Indiferent cât de umilă ar fi poziția ocupată în viață, chiar și dacă nu am fost decât simpli curieri pentru Domnul, fapta noastră nu va trece neobservată sau nerăsplătită.

4:11 Preaiubitul Doctor **Luca** a fost singurul care a întreținut legătura cu Pavel la Roma. Cât de mult va fi însemnat aceasta pentru apostol, să aibă încurajarea spirituală și măiestria profesională a acestui mare om al lui Dumnezeu! Și ce recunoscători trebuie să fim pentru ultima parte a versetului 11! Căci e de natură să ne încurajeze pe toți cei care am dat greș în slujirea noastră față de Domnul, că El ne va mai da încă un prilej de a-L sluji. **Marcu** a plecat cu Pavel și cu Barnaba în prima lor călătorie misionară, dar apoi i-a părăsit la Perga, revenind acasă. Când a sosit timpul să plece în a doua călătorie misionară, Pavel n-a mai vrut să-l ia cu ei pe **Marcu**,

datorită faptului că se retrăsese prima oară. Când Barnaba a insistat ca **Marcu** să vină cu ei, problema s-a rezolvat prin plecarea lui Pavel în Siria și Cilicia împreună cu Sila, în timp ce Barnaba și **Marcu** s-au dus în Cipru. Mai târziu, Pavel și **Marcu** s-au împăcat, iar aici apostolul îl cere nominal pe **Marcu**, ca unul care i-a fost de folos pentru lucrare.

4:12 Cei care cred că Timotei era în Efes când i-a scris Pavel această scrisoare sugerează că apostolul l-a trimis pe **Tihic la Efes** ca să-l înlocuiască pe Timotei, când acesta va pleca în curând de la Efes. Ei sugerează că sensul cuvintelor lui Pavel ar fi următorul: „Dar pe **Tihic** îl înputernicesc să plece **la Efes**”.

4:13 **Mantaua** despre care se vorbește aici era fie o haină exterioară, fie un sac pentru transportul cărților. În general se crede că a fost un articol vestimentar.

Nu există acord cu privire la diferența dintre **cărțile** și **sulurile** de pergament.³¹ Au fost ele porțiuni din Scriptură? Au fost ele părți din Scrisorile lui Pavel? Sau au fost documente ce urmau a fi folosite la proces? Sau au fost bucăți nescrise de papirus sau pergament de care voia să se folosească la scris? Este imposibil de precizat. Impresia care se deduce însă este că până și în întemnițarea sa, apostolul voia să rămână activ, continuând să scrie și să citească.

Există o interesantă povestire adevărată în legătură cu acest verset aparent nesemnificativ din Biblie. F. W. Newman, fratele mai tânăr al cardinalului Newman, l-a întrebat odată pe J. N. Darby cu ce ar fi mai puțin câștigat dacă acest verset nu s-ar afla în Biblie. Oare nu este el un verset de importanță vremelnică? S-ar fi pierdut ceva dacă Pavel nu l-ar fi scris? La care Darby a răspuns prompt: „Eu, unul, negreșit aș fi pierdut ceva, căci versetul acesta m-a salvat de a-mi vinde biblioteca. Fiecare cuvânt – de asta poți fi sigur – este inspirat de Duhul și este de folos etern”.³²

4:14 **Alexandru căldărarul** este poate unul și același la care s-a referit Pavel la 1 Timotei 1:20, spunând că și-a naufragiat credința. În orice caz, el i-a făcut mult rău apostolului. Nu putem decât specula cu privire la natura răului ce i l-a făcut. Legând acest verset cu cele următoare, se pare că **Alexandru** a depus mărturie împotriva apostolului, aducând acuzații false împotriva lui. Conybear și Howson traduc astfel versetul: „Alexandru căldărarul m-a acuzat de mult rău”. Apostolul este încrezător că **Domnul îi va răsplăti după**

faptele lui.

4:15 Versetul acesta anticipează sosirea lui Timotei la Roma. Și el trebuie să se păzească de Alexandru, pentru ca nu cumva să sufere și el din pricina acestui om rău. Nu e exclus ca Alexandru să se fi împotrivit mult cuvintelor lui Pavel, prin mărturia contrară ce a adus-o în cadrul audierii publice.

4:16 Probabil Pavel încă se gândea la evenimentele din ultimele zile. **Prima** lui **apărare** înseamnă primul prilej ce i s-a dat de a se apăra la acest ultim proces al său.³³ Ce trist e că **nimeni** nu s-a ridicat să ia cuvântul în apărarea acestui viteaz apostol, ale cărui scrieri au îmbogățit toate veacurile următoare! Nimeni nu i-a luat apărarea, dar în inima lui nu s-a strecurat nici o amărăciune pentru asta. Asemenea Mântuitorului, înaintea sa, el se roagă ca aceasta **să nu li se țină în socoteală!**

4:17 O fi fost el uitat de oameni, **dar Domnul a stat lângă** el. Nu numai atât, dar l-a întărit divin pentru a predica Evanghelia chiar la procesul său. Mesajul s-a răspândit fără opreliște și o instanță neevreiască a auzit mesajul mântuirii. Stock se minunează:

Toate Neamurile – ce mulțime de romani distinși ar putea cuprinde această sintagmă! – au auzit în ziua aceea mesajul lui Dumnezeu către omenire; toți L-au auzit pe Isus Cel Răstignit și Preamărit înfățișat ca Singurul Mântuitor. Este un gând coplesitor, pe care mintea noastră refuză să-l cuprindă în toată splendoarea sa. Ce scenă măreață, unul din marile momente ale istoriei! Și încă ce alte minunății ne va descoperi Veșnicia despre umările acestui moment!³⁴

Cuvântul tradus prin **întărit** din versetul acesta nu este unul obișnuit, el apărând în NT doar de opt ori. Astfel e folosit la Fapte 9:22 la începutul lucrării publice a lui Pavel: el „se întărea tot mai mult.“. Îl găsim întrebuițat din nou aici, dar la sfârșitul lucrării sale publice – o mișcătoare amintire a faptului că Domnul îi susține pe slujitorii săi cu tăria Sa pe tot parcursul vieții acestora.

Sintagma: „**am fost scăpat din gura leului**“ este un mod de a spune că Pavel a obținut un termen de amânare în procesul său, care a continuat apoi. S-au făcut încercări de a-l identifica pe leu cu Nero, cu diavolul și cu animale reale. Dar poate că este mai ușor să înțelegem cuvântul în sensul de pericol în general.

4:18 Când apostolul a spus că **Domnul** îl

va scăpa de orice lucrare rea, el nu a înțeles prin aceasta că va fi izbăvit pe timp nedefinit de execuție. El știa că clipa morții sale se apropia (v. 6). Ce a vrut atunci să spună prin aceste cuvinte? Negreșit sensul este că Domnul îl va salva de a face vreun lucru care să păteze ultimele zile ale mărturiei sale. Domnul îl va izbăvi de pericolul unei retractări sau de a se lepăda de El; îl va păzi de lașitate sau de orice formă de prăbușire morală.

Nu numai atât, dar Pavel era sigur că Domnul îl va **păstra pentru împărăția Sa cerească**. **Împărăția cerească** nu se referă aici la Domnia de o mie de ani pe pământ a lui Cristos, ci chiar la cer, unde domnia Domnului este desăvârșit recunoscută.

Aici apostolul izbucnește în slăvirea lui Dumnezeu, în vecii vecilor. **În vecii vecilor** înseamnă textual: „până în veacurile veacurilor“, cuvintele reprezentând cea mai puternică expresie de veșnicie posibilă în limba greacă. Tehnic, nu există „veacuri“ în veșnicie, dar întrucât mintea omenească nu are posibilitatea să conceapă ideea de atemporalitate sau absență a timpului, este nevoit să recurgă la expresii existente pentru perioada actuală, a trăirii în timp.

4:19 Acum Pavel transmite salutări unui cuplu de căsătoriți care adesea au slujit alături de el din Evanghelie. **Priscila și Acuila** l-au cunoscut pe Pavel la Corint, după care au călătorit cu el la Efes. Apoi au locuit o vreme la Roma (Rom. 16:3), fiind, asemenea lui Pavel, angajați în confecționarea de corturi.

Onisifor a fost menționat anterior, la 1:16 ca unul care l-a înviorat de multe ori pe apostol și nu s-a rușinat de faptul că era întemnițat.

4:20 Poate că **Erast** este același om care era casierul orașului **Corint** (Rom. 16:23).

Trofim a mai fost menționat, la Fapte 20:4 și 21:29. Convertit la Efes, el l-a însoțit pe Pavel la Ierusalim. Iudeii de acolo au crezut că Pavel l-a introdus în templu. Aici citim că Pavel l-a **lăsat bolnav la Milet**. Această afirmație este importantă, întrucât ne arată că, deși apostolul avea puterea miraculoasă de a vindeca, el nu a recurs întotdeauna la ea. Miracolul vindecării nu a fost niciodată folosit din comoditate, ci ca o mărturie pentru iudeii necredincioși cu privire la adevărul Evangheliei.

4:21 Timotei trebuia să facă totul pentru a veni **înainte de iarnă**, când vremea făcea călătoritul anevoios sau imposibil. Prietenul său

întemnițat la Roma avea nevoie de prezența lui și-l aștepta cu dor. Sunt mișcătoare repetatele îndemnuri adresate lui Timotei să vină (vezi 1:3, 4; 4:9).

Urmează apoi o serie de salutări adresate lui Timotei din partea lui **Eubul și Pudens, Linus, Claudia și toți frații**. Aceste nume ne-ar putea părea de o mică însemnătate, dar ele ne atrag atenția cu gingășie, cum spune Rodgers, că „una din bucuriile deosebite și privilegiile slujirii creștine este modul în care se leagă și se dezvoltă prietenii”.

4:22 Și acum Pavel își încheie epistola. Adresându-i-se lui Timotei în particular, el spune: „**Domnul Isus Cristos³⁵ să fie cu duhul tău**”. Apoi, adresându-se tuturor celor care erau cu Timotei când a primit el scrisoarea, apostolul adaugă: „**Harul să fie cu voi! Amin**”. După care pune jos pana. Scrisoarea s-a încheiat, misiunea a luat sfârșit. Dar mireasma vieții și mărturiei sale stăruie încă asupra noastră. Ne vom întâlni din nou cu el și vom sta de vorbă despre marile teme ale Evangheliei și ale bisericii.

NOTE FINALE

1(1:1) W. E. Vine, *Exposition of the Epistles to Timothy*, p. 60, 61.

2(1:2) D. Edmond Hiebert, *Second Timothy*, p. 26.

3(1:3) Termenul grec este *latreuo*, înrudit cu *latreia*, „închinare” (cf. englezescul „mariolatry”, adorarea Mariei).

4(1:4) Hiebert, *Second Timothy*, p. 31.

5(1:5) Termenul grec pentru „autentic” este, textual: „neipocrit”. Prin derivație, un ipocrit este un actor care răspunde de sub (*hypo*) masca lui.

6(1:6) Vine, *Exposition*, sub versetele citate.

7(1:11) Textul critic (NU) omite „al Neamurilor”.

8(1:16) J. H. Jowett, *Things that Matter Most*, p. 161.

9(2:3) Textul NU: „împărtășesc”.

10(2:4) William Kelly, *An Exposition of the Two Epistles to Timothy*, p. 213.

11(2:7) Textul critic (NU): „Domnul îți va da” (indicativ viitor, în loc de rugăciune).

12(2:8) Hiebert, *Second Timothy*, p. 59.

13(2:9) Citat de D. Edmond Hiebert în *Second Timothy*, p. 60).

14(2:10) Minunata cântare: „Immanuel's Land” a fost compusă de Anne Ross Cousin, dar, se spune că s-a inspirat din frazeologia scrierilor lui Samuel Rutherford.

15(2:11) Hiebert, *Second Timothy*, p. 62.

16(2:13) Dinsdale T. Young, *Unfamiliar Texts*, p. 253.

17(2:13) J. J. Van Oosterzee, “The Pastoral Letters,” *Lange's Commentary on the Holy Scriptures*, XI:95.

18(2:14) Dinsdale T. Young, *The Enthusiasm of God*, p. 154.

19(2:15) Henry Alford, *The Greek Testament*, III:384.

20(2:17) Termenul din greacă este aici: *gan-graina*, dar asta nu înseamnă că derivatul din limba engleză este cea mai bună traducere.

21(2:18) Hamilton Smith, *The Second Epistle to Timothy*, p. 26.

22(2:19) Hamilton Smith, *The Second Epistle to Timothy*, p. 27.

23(2:19) R. C. H. Lenski, *The Interpretation of St. Paul's Epistles to the Colossians, to the Thessalonians, to Timothy, to Titus and to Philemon*, p. 804.

24(2:19) Atât textul NU, cât și textul M: „Domnul” în loc de „Cristos”, ceea ce face textul să se apropie de Num. 16:5.

25(2:22) Hiebert, *Second Timothy*, p. 76.

26(3:5) Hiebert, *ibid.*, p. 86.

27(3:16) În greacă termenul este: *theopneustos*.

28(3:17) Lenski, *Epistles*, p. 841.

29(4:1) Textul critic: *kai* („și”) în loc de *kata*.

30(4:6) Hiebert, *Second Timothy*, p. 109, 110.

31(4:13) În greacă: *membranas*. Aceste manuscrise de mare preț erau probabil cărți din Biblie sau poate comentarii.

32(4:13) Citat de H. A. Ironside, *Timothy, Titus and Philemon*, p. 255.

33(4:16) E posibil să se aibă în vedere procesul de la sfârșitul *primei* întemnițări a lui Pavel.

34(4:17) Eugene Stock, *Plain Talks on the Pastoral Epistles*, paginația nu este disponibilă.

35(4:22) Textul NU omite *Isus Cristos*.

BIBLIOGRAFIE

Consultați Bibliografia de la sfârșitul cărții 1 Timotei.